4de Jaargang no 8 en 9 — Augustus—September 1949

HUMANITAS

ORGAAN VAN DE STICHTING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

REDACTIE: P. C. FABER en J. BOETJE - Medewerkers: Mr L. A. Donker, Mr R. Friedman-v. d. Heide, Dr F. Grewel, F. R. de Geus, Dr G. Th. Kempe, D. Q. R. Mulock Houwer, H. Ploeg Jr, Dr A. Querido, Mr B. v. d. Waerden, e.a. Adres Redactie en Administratie: Stadhouderskade 139, Amsterdam-Zuid. Telefoon 98665. Gemeente Giro S 602.

„Een volk dat leeft bouwt aan zijn toekomst Onze toekomst is de Jeugd van Nederland"!

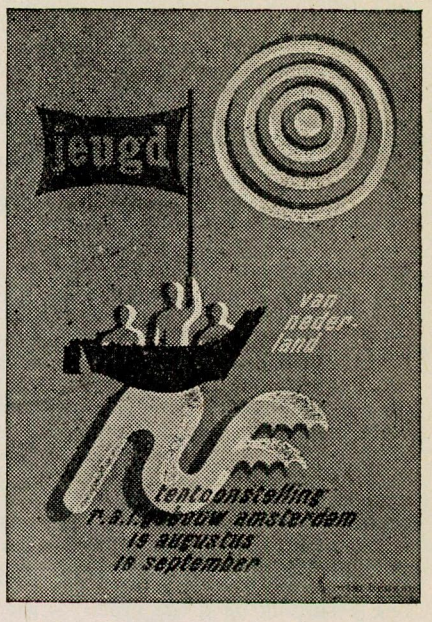

Dit zijn de woorden welke de bezoekers(sters) aan de tentoonstelling „Jeugd van Nederland" het eerst lezen, als zij de grote R.A.I.-hal in Amsterdam binnen stappen. Hebben zij hun lange — maar meer dan nuttige — rondgang over de tentoonstelling gemaakt, dan zien zij de bevestiging van die eerste woorden in een aantal nuchtere cijfers nogmaals duidelijk uitgebeeld. Deze cijfers:

45% van het Nederlandse volk is jeugd van 0—25 jaar.

Zuigeling	0— 1:	268.000	2,8 %
Kleuters	1— 6:	997.000	10,3 %
Schoolkinderen	6—15:	1.487.000	15,4 %
Rijpere jeugd	15—20:	819.000	8,5 %
		(is gelijk aan bev. A'dam)	
Jeugdige volw.	20—25:	796.000	8,3 %
		4.370.000	45 %

Onze toekomst — er is geen woord teveel bij.

Wat wordt er nu gedaan om te bouwen aan die toekomst? Het is op deze vraag, dat de tentoonstelling poogt een antwoord te geven.

Is men hierin geslaagd? Wij menen daarop volmondig te kunnen antwoorden met ja, waarbij we rekening houden met het van practische zin getuigende uitgangspunt der organisatoren, dat zegt: „deze tentoonstelling wil noch het onderwerp, noch de bezoeker uitputten".

In vijf overzichtelijke afdelingen wordt een beeld gegeven van de zorg voor de jeugd en wel:

1. Het gezin.
2. Kinderhygiëne.
3. Onderwijs.
4. Kinderbescherming.
5. Vorming buiten schoolverband.

Bij de laatste afdeling is tevens een en ander uitgebeeld over „de Jeugd in het Arbeidsproces" en „de Jeugd en de Sport".

De grote verdienste van opzet en uitvoering is dat niet in vermoeiende details is getreden, maar in grote lijnen, gesteund door veelal suggestieve en fris uitgevoerde beelden (schilderingen, grafieken, foto's) het onderwerp direct en duidelijk onder de aandacht is gebracht.

Bij de sectie het gezin bijv. is een woonkamer te zien, die niet alleen fris en naar moderne opvattingen is ingericht wat de aankleding betreft, maar rekening houdt met alle leden van het gezin.

De eenvoudige feesttafel doet ieder zonder langdradige en moraliserende verhalen zien: zó kan het met weinig middelen. Er worden „rake" lessen uitgedeeld, zo bijv. door de baby's, die op hun ballonnen schrijven lieten: „baby's aller landen verenigt U" en die „eisen": niet te vroeg op „het potje" en medelen dat zoenen later nog wel komt. Ze delen u ook rustig mee geen speelpoppen te zijn voor grote mensen.

De tekorten en fouten worden niet verzwegen.

„Kleuterdagverblijven zijn er veel te weinig". „Nog slechts 2% van de „massa-jeugd" komt in de speciale clubhuizen". Overigens moet ons van het hart, dat de

uitbeelding op deze stand al te zeer de indruk wekt, dat die „massa-jeugd" alleen maar in de sloppen en stegen te vinden is. Dit probleem reikt verder en het schijnt ons gevaarlijk de gewone arbeider die de tentoonstelling bezoekt en wellicht ook met het probleem zit, van zijn kinderen die nog — niet gegrepen — zijn door een jeugdorganisatie, de indruk te geven dat ze in zo'n clubhuis terecht komen bij het „uitvaagsel". We weten uit de praktijk dat die gevoeligheden er liggen. Overigens begrijpen we de moeilijkheden aan een suggestieve uitbeelding verbonden. Mits we de zwart-wit-tekening hier nodig, in de praktijk vermijden. De 2% die we reeds bereiken, komt niet alléén uit die verdwijnende sloppen en de 98% die we nog moeten „grijpen" ook niet.

Suggestief is ook de sectie Kinderbescherming, ingericht door het Nationaal Bureau voor Kinderbescherming, waarbij ook „Humanitas" is aangesloten en dus genoemd wordt bij de organisaties die samenwerken in de Nederlandse Kinderbescherming. Het heeft ons persoonlijk goed gedaan, dat op de aanplakzuilen die hier demonstreren welke factoren meewerken aan de bedreiging van de jeugd, ook de misselijke reclame „het bier is weer best" niet vergeten was. (in het slop van de „massajeugd" hangt dit fraais ook als „menetekel").

Bij het grote gevaar dat „onze toekomst" middels het toenemende alcoholgebruik bedreigt, is het goed dat hier een factor van bedreiging wordt gesignaleerd, die inderdaad acuut is en niet over het hoofd gezien mag worden. Ook bij andere onderdelen werd hier gelukkig de aandacht op gevestigd.

Groots en treffend van opzet is de inleiding tot de afdeling „Vorming buiten schoolverband". Een groot diorama beeldt de geschakeerde geestelijke achtergronden van de vrije jeugdvorming uit. Kruis en Christus zijn de symbolen voor de Protestants-christelijke en Rooms-Katholieke groep. Hoe moeten we de derde groep aanduiden, hier gesymboliseerd door jongeren die uit de donkere straten optrekken naar zonniger verte, in hun midden de wereldbol, die zij met vriendschap willen omspannen? Een dagblad schreef: „de socialistische groep". Voor dit beeld staande besef ik opnieuw, dat een probleem, een vraagstuk van plaatsbepaling ons bezig houdt, zoals op ons laatste „Humanitas"-congres ook weer duidelijk aan de dag trad. Het is de Moderne Jeugdraad die deze groep in deze afdeling vertegenwoordigt en gezien haar samenstelling besluit ik de derde groep — voorlopig — aan te duiden met: socialistisch-humanitas.

Men kan zich ervan overtuigen bij de betreffende uitbeeldingen dat deze benaming thans het beste de sociaal-geestelijke achtergrond schijnt weer te geven. „De sociale vorming van de arbeidersjeugd" is hier het belangwekkende uitgangspunt. De opvoeding tot staatsburger wordt als belangrijk element naar voren gebracht.

Zo biedt deze groots opgezette en door vaardige kunstenaarsgeesten- en handen uitgevoerde tentoonstelling ruime gelegenheid te zien wat er gedaan, gestreefd en met vallen opstaan bereikt wordt „om onze toekomst" — de 45% — veilig te stellen. Tevens, dat er nog opgaven en vraagstukken liggen, gezamenlijk en voor onszelf. Dat daarbij ook niet vergeten is op internationale contacten te wijzen, is van belang, omdat „onze" toekomst alleen ,geïsoleerd en zelfstandig, geen toekomst meer is.

Op alle facetten van het jeugdprobleem de aandacht te vestigen, was het uitgangspunt. Leiding en samenstellers verdienen hulde en dank van ons allen, daarin te zijn geslaagd.

Daarom: bezoekt „Jeugd van Nederland", zo ge zulks nog niet deed en wekt anderen ertoe op. Tot 18 September kunt ge uw schade nog inhalen. Want een schade zou het zijn voor uzelf en voor de Nederlandse Jeugdbescherming als deze tentoonstelling niet het maximum-aantal bezoekers(sters) krijgt waarop gerekend wordt, dat is 100.000. Dit is feitelijk nog veel te weinig! Want alleen dan is het doel bereikt dat de organisatoren zich ervan hebben gesteld en dat is samengevat door de voorzitter van het bestuur, Dr G. J. Mettrop, geneeskundig inspecteur van de volksgezondheid: „Aan het Nederlandse volk duidelijk te maken, dat de zorg voor de jeugd van de allergrootste betekenis is voor het gehele volk. Belangstelling voor de jeugdzorg wakker te roepen of te vergroten in een tijd, waarin onbekendheid met de waarde ervan voor de toekomstige volkskracht zou kunnen leiden tot achteruitgang of onvoldoende ontwikkeling van de zorg voor de jeugd."

Bij dit laatste sluiten wij van „Humanitas" ons gaarne en van harte aan, juist omdat wij de gedachte dat alle kringen van het Nederlandse volk in deze zorg aandeel moeten nemen, tot uitgangspunt van ons streven hebben gemaakt.

Ook daarom hopen en verwachten we dat allen uit onze kring bezoekers(sters) aan en propagandisten voor deze tentoonstelling zullen zijn tot aan de dag van de sluiting.

J. B.

„JEUGD VAN NEDERLAND"

Plaats: R.A.I.-gebouw, Ferd. Bolstraat, Amsterdam-Z.

Duur: tot 18 September.

Geopend: van 10—17 uur en van 19—23 uur. 's Zondags van 13—17 en van 19—23 uur.

Toegangsprijs: per persoon *f* 1.—. Voor jeugdigen t.e.m. 18 jaar *f* 0.60. Voor groepen (min. 15 pers.) *f* 0.60.

Criminaliteit van Stad en Land

De serie onderzoekingen naar de misdadigheid van bepaalde plaatsen en streken, welke vooral door toedoen van het Criminologisch Instituut te Utrecht tot stand zijn gekomen, is verrijkt met een belangwekkende studie over Gelderland [1]). De schrijver heeft zijn taak — reeds voor de oorlog begonnen — zeer ernstig opgevat en naast de noodzakelijke statistische gegevens, ook inlichtingen van talloze ter plaatse bekende autoriteiten en personen verzameld en zich het gehele bestudeerde gebied persoonlijk eigen gemaakt. Hij was daardoor in staat de lezer een levend en levendig beeld van de verschillende streken in Zuid-Gelderland (Rijk van Nijmegen, Land van Maas en Waal en Over-Betuwe) te geven en kon verscheidene verschijnselen verklaren uit typische historisch-gegroeide en plaatselijke verhoudingen.

Het is ondoenlijk, in dit bestek een samenvatting van het meer dan 400 pagina's en met vele tabellen en grafieken gedocumenteerde werk te geven. Wij volstaan daarom met een weergave van de inhoud en een critische beschouwing van enkele conclusies waartoe de schrijver komt.

Na een inleidende beschouwing over de methode van onderzoek en de sociografische bijzonderheden van het

studieterrein, volgt een uitvoerig crimineel-statistisch deel, waarin de invloed wordt nagegaan van factoren als leeftijd, burgerlijke staat, sekse, intelligentie, alcohol, beroep, jaargetijde en godsdienst op de criminaliteit, enerzijds in de stad Nijmegen, anderzijds in de drie plattelandsgebieden. Daarna volgt een veelzijdig crimineel-sociologisch onderzoek naar de kenmerken van de stedelijke en landelijke misdadigheid, waarbij speciaal de aandacht op de plaatselijke en regionale sociale verhoudingen wordt gelegd, terwijl ten slotte een samenvatting van de resultaten wordt gegeven.

Uit schrijvers bevindingen noteren wij o.a. dat de sterkste invloed van de oorlog op de criminaliteit zich in de stad (Nijmegen) bij de 16—18-jarigen doet gelden en op het land bij de 19—20-jarigen. Voorts dat de zgn. economische criminaliteit (diefstal e.d.) op jeugdiger leeftijd begint in de stad en de agressieve criminaliteit (mishandeling enz.) juist eerder op het platteland.

Uit het feit, dat ter stede en te lande een ongeveer even groot percentage analphabeten voorkomt onder de misdadigers (van plm. 5 pct in 1910—'15 tot ongeveer 1 pct in 1930—'35) concludeert dr Van Rooy, dat de factor intellectuële ontwikkeling weinig waarde heeft voor het verschijnsel der misdadigheid en door vroegere schrijvers sterk is overschat. Wij menen, dat zijn onderzoek deze conclusie niet kan dragen: in de eerste plaats geeft hij geen cijfers over het percentage analphabeten op de gehele bevolking in het onderzochte gebied en in de tweede plaats is in de tegenwoordige tijd van het verdwijnende en bijna verdwenen verschijnsel van het analphabetisme nauwelijks meer een maatstaf te noemen voor de intellectuële ontwikkeling.

In overeenstemming met de resultaten van dergelijke onderzoekingen elders, blijkt de betekenis van het alcoholisme als criminogene factor in het bestudeerde tijdvak — 1910 tot 1935 — aanzienlijk verminderd te zijn, in het bijzonder bij de economische en sexuele criminaliteit. Ons viel echter op, dat de alcohol bij de stedelijke misdadigheid een grotere rol zou spelen dan bij de landelijke.

In het hoofdstuk over de verschillen vanwege de confessionele samenstelling der bevolking geeft de schrijver o.i. blijk van weinig persoonlijke aanraking met delinquenten, wanneer hij — de opvattingen van Nederlands grootste criminoloog, wijlen prof. Bonger, critiserend — zegt dat werkelijke godsdienstbeleving en crimineel gedrag niet kunnen samengaan. Ware zijn persoonlijke ervaring groter, dan zou dr Van Rooy weten, dat er onder misdadigers, zelfs de zwaarste, vele zeer gelovige mensen voorkomen, die vaak gekweld worden door gewetenswroeging en angst voor straf in het Hiernamaals, doch wie hun hartstochten of sociale omstandigheden toch telkens weer te machtig worden. Schrijvers boude bewering wordt trouwens door hem zelf gelogenstraft, wanneer hij elders (p. 245) schrijft, dat de Katholieke bevolking in het onderzochte plattelandsgebied — i.c. het Land van Maas en Waal — zeer goed „kerks" is gebleven en de godsdienstbeleving weinig te wensen over laat. Wel is het volkomen juist, als hij stelt, dat „de godsdienst" of een bepaalde godsdienst géén criminogene factor is en de relatie tussen de aanwijsbare confessionele- en criminaliteitsverschillen een indirecte is, waarbij sociale en economische factoren doorslaggevend zijn. Opvallend is, dat in Zuid-Gelderland, in tegenstelling met de bevindingen in de meeste delen van ons land, de misdadigheid bij de Hervormden iets hoger blijkt te liggen dan die der Katholieken.

Naast schrijvers hoofdconclusie, dat in Nijmegen de economische criminaliteit frequenter is en op het platteland de agressieve meer voorkomt, put hij een vermoeden, dat de stedelijke misdadigheid ook ernstiger vormen zou aannemen uit het feit, dat aan de stedelingen door de gerechten meer vrijheidsstraffen worden opgelegd en aan de plattelandsbevolking meer geldboeten. Daarentegen komt de voorwaardelijke veroordeling meer in de stad voor. Zou hier ook de criminele politiek niet een rol spelen? De dorpeling treft men het zwaarst in de beurs, in de stad is de reclassering (het toezicht bij „voorwaardelijk" dus) beter georganiseerd. Wel blijkt recidive meer voor te komen in Nijmegen en ook in zwaardere vormen.

In het sociografische gedeelte treft de sociaal-economische achterstand in het Land van Maas en Waal. Het Rijk van Nijmegen is historisch en als grensstreek een bijzonder gebied. Interessante beschouwingen wijdt dr Van Rooy aan wat hij noemt het „isolements-mechanisme": het bewaard blijven tot in onze eeuw van oude samenlevingsvormen in geïsoleerde streken en de invloed daarvan op alle maatschappelijke verhoudingen en op de criminaliteit in het bijzonder. Gevolg daarvan zijn veel persoonlijke en familiale of zelfs dorps-wrijvingen of conflicten met agressieve criminaliteit als uiterste vorm, doch anderzijds een sterk gevoel voor mijn en dijn en algemeen fatsoen in de levenswandel.

In de stad vervlakken de normen en tradities en wordt, vooral na emigratie van het land naar de stad wel veel verloren, doch niet zo spoedig een nieuwe levensvorm en moraal gevonden. Daar tegenover zijn de onderlinge contacten in de stad onpersoonlijker en vlakker, waardoor minder wrijvingen en spanningen ontstaan. Zo is de grotere economische criminaliteit in Nijmegen — met zijn sterke immigratie — te verklaren.

Terecht hecht schrijver in dit verband grote waarde aan de bestrijding van de maatschappelijke ontwrichting in de stedelijke centra. Wanneer hij daarbij pleit voor het samenbrengen van a-sociale gezinnen in bepaalde wijken, dan plaatsen wij echter een vraagteken. Steden als Amsterdam, die daarin zijn voorgegaan, komen enigszins terug van dit stelsel en zoeken al weer naar andere en betere oplossingen.

In zijn slotbeschouwing wijst spreker er nog op, dat in de loop van het bestudeerde tijdvak de verschillen kleiner zijn geworden, dat het platteland a.h.w. naar de stad toegroeit. Hij verklaart dit hieruit, dat de persoonlijk gerichte samenlevingsrelaties steeds meer op de achtergrond geraken, om plaats te maken voor meer onpersoonlijke verhoudingen. Dit wijst, zouden wij willen toevoegen, op de noodzaak van het scheppen van nieuwe bindingen: intensivering van het verenigingsleven, culturele verheffing en geleide ontspanning.

Het geheel overziende kunnen wij constateren, dat de criminologische literatuur is verrijkt met een voortreffelijk en gedegen werk. Van harte stemmen wij in met schrijvers laatste gevolgtrekking uit zijn veelzijdig onderzoek, nl. dat de oorzaken van maatschappelijke ontsporingen geenszins uitsluitend bij de ontspoorden moeten worden gezocht, doch dat bepaalde maatschappelijke verhoudingen hierbij van niet gemakkelijk te overschatten invloed en betekenis zijn.

B. VAN DER WAERDEN

Augustus 1949.

---

[1]) Dr H. van Rooy: Criminaliteit van Stad en Land (Nijmegen en Omstreken); Deel IX van de „Criminologische Studiën" onder leiding van prof. Pompe en prof. Röling. (Uitg. Dekker & Van de Vegt N.V. 1949.)

HET HUMANISME

in de Nederlandse Volksgemeenschap

Het zal de lezers van dit blad zeker interesseren, iets te vernemen over een conferentie van de Nederlandse Volks-Beweging, waar o.a. gesproken is over de plaats van het Humanisme in de Nederlandse Volksgemeenschap. De conferentie vond in de voorzomer plaats te Oosterbeek en werd bezocht door verschillende vooraanstaande figuren uit de Katholieke, Protestantse en Humanistische wereld. Er stonden drie inleidingen op het programma: van de gereformeerde prof. Donner over Verdraagzaamheid, van de katholieke prof. Pompe over Katholicisme en Anti-Papisme en van mijzelf over Het Humanisme in de Nederlandse Volksgemeenschap. De inleidingen zullen in druk verschijnen, maar het is wel interessant, om nu reeds iets te vertellen over de discussies n.a.v. mijn eigen inleiding.

Ik ben begonnen met in die kring nog eens uiteen te zetten, wat het moderne humanisme eigenlijk wil en is. Het is merkwaardig te merken, hoezeer dat voor de meeste andersdenkenden nog een verrassing is. Men ziet in het humanisme veelal nog niets anders dan een buitenkerkelijke stroming voor algemene mensenliefde, zonder veel diepere bezinning. En een dergelijke sfeer, die in sommige buitenkerkelijke kringen een zekere aantrekkelijkheid bezit, wekt in godsdienstige milieus niets dan verontrusting. Men weet hoe onvoldoende een dergelijke gevoelsgrondslag is en wantrouwt iedere samenwerking op die basis, waarvan men slechts verdoezeling vreest van de waarden, die voor de godsdienstige mens juist beslissend zijn.

Het is merkwaardig, hoe men in het moderne humanisme juist waardeert, dat het de algemene humaniteitsgevoelens verdiept tot een geheel eigen buitenkerkelijke levensbeschouwing, die zich het onderscheid met de godsdiensten wel bewust is (al zijn er natuurlijk overgangen naar het vrijzinnig-protestantisme). En daarbij blijkt dan steeds opnieuw weer, hoe juist op grondslag van de erkenning der wezenlijke verschillen een practische samenwerking pas waarlijk mogelijk en vruchtbaar wordt. Mogelijk, zonder dat de buitenkerkelijken een niet volkomen ernstig genomen aanhang van de godsdienstige stromingen worden, en zonder dat zij door hun eigen geestelijke leiders worden afgescheept met een neutraliteit op geestelijk gebied, die een echte levensbeschouwelijke en zedelijke verdieping in de weg staat.

Ik heb daar uiteengezet, hoe de moderne humanist zich gedragen voelt door een levensgevoel, dat berust op de ontdekking van de mens als een wezen, dat geplaatst is in de wereld en in de maatschappij. En deze ontdekking kan hem vervullen met een gevoel van verwondering omtrent het zijnde, van ontzag voor de ondoorgrondelijkheid daarvan, en van vreugde om het besef, dat hij daar deel aan heeft. Maar hij ontdekt ook, dat de mens niet zo maar een deel dier wereld is, doch een heel eigen karakter heeft; een karakter, dat bepaald wordt door het feit, dat hij niet nalaten kan te oordelen over waar en onwaar, goed en slecht, mooi en lelijk, dat hij zich niet ontrekken kan aan een typisch menselijk waardebesef en een daaruit voortvloeiende menselijke verantwoordelijkheid.

Deze visie is hier zeer schematisch en daardoor weinig bezielend weergegeven. Maar hij bepaalt in principe de humanistische ideeën over de wezenlijke gelijkheid van alle mensen, ondanks alle verschillen in aanleg en ontplooiing, over de menselijke vrijheid en de sociale gerechtigheid, over de culturele verantwoordelijkheid en het maatschappelijk werk. Hij bepaalt ook de positie van het Moderne Humanisme in de Nederlandse Volks-Gemeenschap. Deze fundering onderscheidt het van buitenkerkelijkheid zonder meer, waarin het wezenlijk menselijke verloochend zou worden; maar hij is aan de andere kant breed genoeg, om ieder waarlijk menselijk streven der buitenkerkelijken een plaats te bieden. Hij onderscheidt dit humanisme evenzeer van de dogmatische en geopenbaarde godsdienst, maar is tegelijk sterk genoeg, om daarnaast voor dit humanisme een eigen plaats in het volksleven te bieden.

Het Moderne Humanisme is geen politieke beweging en geen culturele stroming, maar een volwaardige levensbeschouwing. Het neemt geen genoegen met vage welwillendheid of duidelijke afwijzing, maar het wil in de practijk van het geestelijke leven erkend worden, niet als een gunst, maar als een recht. Het vraagt de ruimte en de middelen, om in het volksgeheel zijn eigen geestelijke en maatschappelijke werk op te bouwen. In goede harmonie als het kan, na principiële strijd als het moet. Het is daarom, dat het vraagt aan het Nederlandse volk, kerkelijk en buitenkerkelijk, wat zal het zijn: samenwerking of strijd, bouwen of breken?

Het is karakteristiek voor de huidige situatie, dat men in steeds breder kring — ook in de sfeer van de overheid — bereid is niet alleen om deze aanspraken te erkennen, maar zelfs aan deze stelling van zaken verre de voorkeur te geven boven de vooroorlogse „neutraliteit" of „algemeenheid". Het hoeft dan ook geen verwondering te wekken, dat op deze conferentie, die gekenmerkt was door een waarachtige wil om elkaar te verstaan en open tegemoet te treden, de algemene en uitdrukkelijke mening, ook van de vooraanstaande katholieken en protestanten was, dat men het Moderne Humanisme zijn eigen plaats niet onthouden mocht. Er is geen twijfel aan, dat dit mede de belangrijke beslissingen, die in een nabije toekomst hieromtrent genomen moeten worden, beinvloeden zal. En dat is niet alleen van belang voor het Humanistisch Verbond, maar evenzeer voor het Maatschappelijk Werk op humanistische grondslag.

J. P. VAN PRAAG

Buitenlandse kinderen

Tijdens het gereedmaken van dit nummer ontvingen we een bericht uit Berlijn waaruit blijkt, dat onze vroeger getroffen voorbereidingen tot succes hebben geleid. Nu de blokkade is opgeheven, zijn reeds 500 kinderen aangewezen door de „Arbeiterwohlfart", die na medische keuring naar ons land kunnen reizen. Direct hebben we de eerste stappen gedaan om hen in October te kunnen ontvangen. Onze afdelingen en plaatselijke commissies kregen reeds of ontvangen zeer binnenkort nadere mededelingen. Inmiddels hebben we nog enige tientallen adressen nodig — óók voor het derde en laatste kindertransport uit Oostenrijk dat we ook zullen ontvangen in begin October. Er is dus werk aan de winkel, besturen en medewerker(sters)! Het eerste Berlijnse en ons laatste Oostenrijkse kindertransport zullen ons weer veel werk, maar nog meer vreugde verschaffen, door de bijdrage die we ermee leveren aan de internationale kinderhulp. Zend ons Uw adressen — met spoed — voor de buitenlandse kinderen.

J. B.

Reorganisatie van voogdijraden

In de nummers 4 en 5 van de lopende jaargang van „Humanitas" wijdde ik twee korte artikelen aan de voorstellen van de Commissie tot Reorganisatie van de Voogdijraden. Het was de bedoeling in het Juninummer van ons orgaan deze artikelen te vervolgen, echter, ons orgaan is van beperkte omvang en gezien de omstandigheid, dat andere belangrijke kwesties de aandacht vroegen, kon niet eerder gevolgd worden gegeven aan ons voornemen.

In het tweede artikel wees ik er op, dat de Commissie ten opzichte van de gezinsvoogdij, een uitbreiding van de taak van de Voogdijraad en een inkrimping van de taak van de Kinderrechter bepleitte.

Ten opzichte van het strafrechterlijk deel van de Kinderwetten, zo stelde ik, komt de Commissie ook met bepaalde suggesties. Welke zijn nu die suggesties?

In de eerste plaats spreekt de Commissie de mening uit, dat in de loop der jaren de opvatting is ontstaan, dat strafrechterlijke vervolging niet de MEEST GESCHIKTE REPRESSIE vormt ten aanzien van wangedrag van kinderen, mede met het oog op de aan een strafrechterlijke veroordeling verbonden gevolgen. De Commissie spreekt niet uit, of beneden een bepaalde leeftijd strafrechterlijke vervolging moet worden uitgesloten. Men weet, dat van verschillende zijde bepleit is, voor de beneden 14-jarigen strafrechterlijke vervolging niet meer mogelijk te maken. Anderen hebben zelfs bepleit de grens te bepalen op 16 jaar. Wel meent de Commissie te kunnen stellen dat strafrechtelijke vervolging vooral voor jonge kinderen grote nadelen meebrengt, die zoveel mogelijk vermeden dienen te worden.

Verder doet de Commissie de volgende voorstellen. Wanneer de politie een strafbaar feit constateert, wordt het proces-verbaal in tweevoud opgemaakt en toegezonden aan de Officier van Justitie en aan de Arrondissements-Jeugdraad. (tot dusverre had de Voogdijraad ten opzichte van de strafrechterlijke behandeling volstrekt geen taak).

Acht de Officier van Justitie het noodzakelijk, dat de minderjarige in voorlopige hechtenis moet worden genomen, dan GEEFT HIJ VAN DE INBEWARINGSTELLING OF GEVANGENNEMING ONVERWIJLD KENNIS AAN DE JEUGDRAAD.

„De Jeugdraad brengt, ongeacht, of preventieve hechtenis is bevolen, in alle zaken, waarin de Officier van Justitie zulks wenselijk acht, een voorlichtingsrapport uit, waaraan een advies tot al dan niet vervolging wordt verbonden, c.q. andere maatregelen worden voorgesteld.

Wordt geen strafvervolging ingesteld, dan overweegt de Jeugdraad, of andere maatregelen gewenst zijn en doet daartoe de nodige stappen. Behoudens in zeer bijzondere gevallen (te denken ware aan enkele zaken, waarbij de generale preventie een overheersende rol speelt) wordt geen strafvervolging ingesteld, zonder dat het advies van de Jeugdraad is ingewonnen. Het instellen van een vervolging en het vorderen van voorlopige hechtenis, blijft aan het Openbaar Ministerie ter beslissing. Zou een belangrijk verschil van inzicht ten aanzien van het te voeren beleid in kinderstrafzaken tussen de vervolgende autoriteiten en de Jeugdraad zich in de praktijk hier of daar voordoen, dan heeft de Jeugdraad de mogelijkheid, zich tot de Procureur-Generaal, eventueel tot de Minister van Justitie, te wenden".

Wat is nu het verschil met de toestand van vandaag? De Voogdijraad speelt thans bij de strafrechtelijke behandeling hoegenaamd geen rol. In de toekomst zal de Jeugdraad een zeer belangrijke rol vervullen. De Officier van Justitie kan ook thans, wanneer hij zulks wenselijk acht en WANNEER DE OUTILLAGE ER IS, een voorlichtingsrapport aanvragen. Hij is nu vrij. behoudens de aandrang, welke van de Kinderrechter kan uitgaan. In de toekomst is hij min of meer gebonden aan het inzicht van de Jeugdraad. Wanneer thans voorlichtingsrapporten worden aangevraagd, worden die in het algemeen uitgebracht door „Pro Juventute"; de ambtenaren voor de Kinderwetten zijn mede in dienst van „Pro Juventute". In de toekomst worden deze rapporten uitgebracht door de Jeugdraad en eventueel zijn de ambtenaren voor de Kinderwetten dan ambtenaar van de Jeugdraad. De positie van „Pro Juventute" wordt een geheel andere.

Zeer in het kort hebben we de denkbeelden van de Commissie weergegeven. In het algemeen plaatsen wij ons achter deze denkbeelden. Ons bezwaar tegen de voorstellen van de Reorganisatie-Commissie is, dat deze voorstellen NIET VER GENOEG GAAN. Men blijft nog te veel gebonden aan de Justitieële kinderbescherming. De Jeugdraden worden ook bij deze voorstellen niet HET CENTRUM van de bijzondere jeugdzorg. Dit bezwaar is weg te nemen, wanneer de gemeenten zich hun taak bewust zijn. Men denke aan Amsterdam en aan de taak van het gemeentelijk Jeugdbureau. Door samenwerking is, wanneer de denkbeelden van de Reorganisatie-Commissie zouden worden verwezenlijkt, een behoorlijke opzet te verkrijgen. We schreven „zouden worden verwezenlijkt". In dit opzicht waren en zijn we niet erg optimistisch. Waren deze voorstellen verschenen in 1946, de kans op verwezenlijking was toen aanwezig. Thans schrijven we 1949 en we geloven, dat deze kans in deze drie jaar sterk is verminderd. Er zal thans, wil er iets bereikt worden, hard voor gevochten moeten worden!

Welke zijn nu de bezwaren?

Deze zijn van verschillende aard en de bezwaren, die door de ene beoordelaar worden geuit, worden door de andere criticus weer niet gedeeld. Mr J. Milders, Kinderrechter te Zwolle, wenst de leiding van de gezinsvoogden (men zie zijn artikel in het Tijdschrift voor Maatschappelijk Werk van 5 Juli 1949) te laten in handen van de Kinderrechter; de voorzitters van de Voogdijraden, die zich per brief wendden tot de Reorganisatie-Commissie, aanvaardden te dien opzichte het denkbeeld van de Commissie. Mr Milders en de voorzitters van de Voogdijraden zijn het in één opzicht eens: het wordt te ambtelijk.

„De voorgestelde reorganisatie", zo zeggen de voorzitters van de Voogdijraden in hun brief, „heeft voorts nog dit nadeel, dat de kinderbescherming zeer sterk een zich over geheel ons land gelijkelijk uitstrekkende ambtelijke inslag zal krijgen."

Mr Milders in zijn bovengenoemd artikel, formuleert het aldus: „De grondoorzaken van de tekortkomingen — ook in het heden — zoekt de Commissie in een uitspraak van haar lid, de heer Mulock Houwer, omdat „gezaghebbende leiding ontbreekt".

Voor mij is dan aanstonds de vraag, wat men onder leiding verstaat, de dictator of de gids? De Commissie bedoelt stellig het laatste, nu zij herhaaldelijk verzekert, dat de particuliere charitas met het eigenlijke opvoedingswerk belast moet blijven. Toch verzwakt zij die verzekering door haar systeem te bouwen op een vergaande ambtelijke bemoeienis met werk der instellingen, ressortsgewijs door (de directeur van) de Jeugdraad, landelijk door de Centrale Jeugdraad."

We geloven, dat hier het kernpunt ligt. Hoe is

thans de toestand? Er zijn Voogdijraden. Deze Voogdijraden werken arrondissementsgewijs, zonder dat er voldoende binding tussen deze raden is. Ze zijn autonoom, ze werken al, ze werken niet, het hangt af van het inzicht van de Voogdijraad zelf. In de 45 jaren, dat de Voogdijraden bestaan, is voldoende gebleken, dat, zoals de organisatie thans is, we er niet komen. Geen enkel middel wordt door de Voorzitters der Raden en mr Milders aangewezen, om dit, door bijna ieder geconstateerde euvel, weg te nemen. Ja, zo zullen de Voorzitters zeggen, de fout lag in het gebrek aan outillage van de Voogdijraden. Stellig, dat is één der fouten. Maar, zo vragen wij, wat hebben de Voogdijraden en de Voorzitters dier Raden vóór 1940 gedaan, om dit euvel weg te nemen? Wij hebben hiervan nimmer iets kunnen bemerken. Waar en wanneer verhief mr Milders in het verleden zijn stem? En als we nu de secretarissen der Voogdijraden een betere bezoldiging geven, als we zorgen, dat het secretaris zijn van de Voogdijraad niet is een bij-baantje, maar een volledige taak, als we zorgen voor meer en behoorlijk betaald personeel, zijn we er dan?

Naar onze overtuiging niet. De kinderbescherming in Nederland was en is een bonte lappendeken, waar telkens weer nieuwe stukjes zijn ingezet en opgenaaid. Het rammelde aan alle kanten. Met halve maatregelen komen we er niet. Er MOET komen een centrale organisatie.

Stellig, de Nationale Federatie heeft iets gedaan; voor de toekomst zijn we, na het vertrek van Mulock Houwer, niet erg optimistisch ingesteld maar de Nationale Federatie kan slechts invloed uitoefenen op de particuliere organisaties en niet op het werken van de Voogdijraden, enz.

De Centrale Jeugdraad zal leiding kunnen geven aan de Arrondissements-Jeugdraden. Er moet zijn een orgaan, dat leidinggevend is, dat de gehele materie kan overzien, dat de problemen kent en stimulerend en zo nodig regulerend kan optreden ten opzichte van de Arrondissements Jeugdraden. Wanneer ik èn het artikel van mr Milders èn de brief van de Voorzitters van de Voogdijraden lees en herlees, en men maakt wel buigingen naar de kant van de Reorganisatie Commissie, maar men is alleen maar bereid, bepaalde onderdelen van de voorstellen van de Commissie te aanvaarden, dan vraag ik mij toch ernstig af, of deze schrijvers dan werkelijk van mening zijn, dat met de kleine verbeteringen, die na 1945 zijn aangebracht, de problemen, die er toch lagen en er nog altijd liggen, zijn opgelost.

De medewerking van particulieren aan de Kinderbescherming achten we van grote betekenis, maar houdt dat nu in, dat de Overheid geen taak heeft. Is het niet zo, dat de Overheid voor de Nederlandse kinderbescherming veel te weinig belangstelling heeft getoond? Is het niet waar, dat niets zo onoverzichtelijk is als de Nederlandse kinderbescherming?

Medewerking van particulieren, gaarne, maar de Overheid kenne haar taak en haar plicht.

Het was in 1905, dat de kinderwetten werden ingevoerd. We hebben verbeteringen in de kinderwetten aangebracht, maar wat altijd heeft ontbroken en nog ontbreekt, is een goed uitgedacht en uitgewerkt plan.

De Reorganisatie Commissie komt met een plan, dat, o, mr Milders, geen gebrek aan werkelijkheidszin behoeft te hebben, wanneer Nederland slechts durft en wanneer heel kinderbeschermend Nederland zich kon opwerken tot het eendrachtig getuigen, dat voor de verwezenlijking van de plannen veel inspanning en veel geld nodig zal zijn, maar dat in het belang van het Nederlandse kind, in het belang van het Nederlandse volk, geen inspanning ons te veel mag zijn en dat nu eindelijk voor het Nederlandse bedreigde kind het benodigde geld moet worden gevonden! P. C. F.

Het financieren van maatschappelijk werk Overheids taak?

Over dit onderwerp schreef in ons jongste Juni-nummer onze vriend Vliegen. Eén onzer medewerkers gaf gehoor aan onze uitnodiging, van gedachten te wisselen over dit zo uitermate belangrijk vraagstuk. Zijn bijdrage volgt hieronder. Er is zeker aanleiding hierop nader terug te komen, maar wij willen ook anderen nog graag de gelegenheid geven en zeker Vliegen, hun mening in ons orgaan naar voren te brengen. RED.

Voor wie begrijpt en beseft dat er in het leven geen eind en geen begin is, doch alleen maar verandering, die weet ook, dat de politieke strijd voor lotsverbetering der massa nu in een stadium is gekomen, waarin het steeds moeilijker zal blijken de massa te grijpen, omdat de sprekende misstanden welke om bestrijding schreeuwen, geleidelijk aan verdwenen zijn, omdat het nu gaat om vrij wat ingewikkelder problemen dan vroeger. Maar problemen blijven er, al of niet op te lossen, al of niet ingewikkelder dan vroeger.

Wie onzer enigszins op de hoogte is met de geschiedenis der politieke strijd in de wereld, die kan eerst beseffen welk een chaos er heerste inzake de materiële nood der grote massa. Men wist soms eenvoudig niet waaraan het eerste te beginnen. Geestelijke en materiële nood lagen somwijlen zo dooreen gestrengeld, dat het een van het ander bijna niet te onderscheiden was, het een was veelal het gevolg van het ander. Echter de strijd om de meest elementaire behoefte nam zozeer de massa in beslag, dat er voor de voorziening der geestelijke noden zo goed als geen tijd over bleef, ook al leefde bij velen de idée, dat men bij brood alleen niet leven kon. Maar zou, vraag ik mij af, de Overheid de strijd dier massa bekostigen, of heeft de massa daar zelf de middelen voor bijeen gebracht? De massa heeft geheel haar strijd ter oplossing van deze maatschappelijke problemen zelf bekostigd en gelukkig maar, voeg ik daaraan toe. Daarom zeg ik gelukkig, omdat het bewijst dat er zoveel leefdrift in die massa aanwezig was, dat het alleen maar door de leiders dier massa behoefde te worden opgeroepen, om tot verwerkelijking te worden gebracht. Waar het in de toekomst nu gaan zal om geestelijke verheffing der massa en dus een veel ingewikkelder probleem, daar zou de Overheid financieel aan moeten bijdragen volgens het inzicht van Vl. Ik geloof, dat Vl. hier bewijst min of meer door vrees bevangen te zijn, een vrees van: „kan die massa zonder Overheidssteun de zwenking maken van over te gaan van de enkel materiële strijd naar ook een geestelijk strijd?" Hieruit spreekt m.i.: twijfel aan het geloof in de massa en twijfel aan zichzelf en ook het opzien tegen de niet te onderschatten en geweldige moeilijkheden, die de op te lossen komende problemen ongetwijfeld zullen meebrengen. Het is een taak, die de beste onzer wordt opgedragen, een taak, die nog eens extra onderstreept door Prof. Mennicke, de massa onkerkelijken te brengen tot een groepsgeest, tot saamhorigheid, tot versterking van hun normbesef en tot bijbrengen van plichtsbesef. Indien kerk en dogma grote massa's niet meer bevredigen kan, dan is het de taak van de beste onzer, deze massa tot een uitspraak te brengen wat deze massa dan wèl wil. Zeker, het bederf der onverschilligheid bij brede massa's is diep ingevreten, evenals het voordeel, dat men geen cent behoeft bij te dragen aan de geestelijke strijd. Zouden wij deze zozeer verschrom-

A. Ploeg—Ploeg

STIEFKINDEREN VAN ONS VOLK

U kent de stiefkinderen die geen eigen vader en moeder hebben en die door een ander ouderpaar worden opgevoed. Of vader is na de dood van moeder opnieuw getrouwd of heeft zich na scheiding een tweede vrouw gekozen: een stiefmoeder dus voor de kinderen.

Omdat het doorgaans zo is, dat mensen meer van hun eigen kinderen houden dan van andere, verschilt de behandeling nogal eens tussen die van de eigen en die van andere kinderen. De laatste schieten er wel eens bij over. Hoewel dit heus niet het geval behoeft te zijn en ook lang niet altijd zo is, heeft toch langzamerhand het woord „stiefkinderen" een bepaalde klank gekregen. Men denkt er bij aan achteruitzetting, verwaarlozing, te kort komen. De vrouw die met toewijding en liefde de kinderen van een ander opvoedt, heeft altijd moeite om de naam van „echte stiefmoeder" te ontlopen. Bij voorbaat zijn de mensen geneigd om te zeggen: „de stumpers worden echt als stiefkinderen behandeld."

Als ik dus van ds Buskes een uitdrukking overneem, die ik vanmorgen als titel van mijn toespraakje koos, dan begrijpt u in welke richting mijn gedachten gaan. Stiefkinderen van ons volk zijn dus de ongelukkige schepseltjes die tekort komen en tegenover wie ons volk toch een taak heeft, terwijl die taak maar heel onvolkomen wordt vervuld. Deze stiefkinderen zijn talrijker dan u denkt en ze zijn er in verschillende soorten.

Uit de praktijk

Laat ik u eerst een paar gevalletjes vertellen, zo maar uit mijn eigen ervaring van de laatst tijd.

Daar is het gezin van vier kinderen, waarvan Piet de oudste is. De ouders hebben een kind, dat moeders lieveling was, verloren en het verdriet daarover uit zich op een wonderlijke wijze: zij verdraagt van haar oudste jochie niets meer en vindt hem uitermate moeilijk: zij meent dat hij allerlei dingen met opzet vernielt, vertrouwt hem in geen enkel opzicht, ook sexueel niet en ergert zich aan zijn gulzige wijze van eten, kortom zij weet geen raad met deze jongen en vraagt voor hem plaatsing in een ander milieu. De vader is er met zachtheid en hardheid tegenin gegaan, keurt de houding van zijn vrouw ten opzichte van dit kind positief af — ruzies tussen de echtgenoten zijn er dikwijls het gevolg van geweest — maar bezwijkt tenslotte toch onder haar aandrang en gaat accoord met plaatsing in een ander gezin. Een stiefkind dus. Je zou hier kunnen zeggen, door de schuld van de ouders.

Er zijn ook stiefkinderen tengevolge van eigen misdragingen, die in het ouderlijk huis niet kunnen worden geduld. Een jongen ken ik met zeer veel goede kwaliteiten, maar anderzijds met zulke kwaadaardige neigingen, met vernielzucht en vechtallures, die langzamerhand groeien tot psychische afwijkingen, die een moeder-weduwe alleen niet baas kan. De jongen krijgt in zijn eigen belang en in dat van het gezin een plaatsje in een inrichting waar een straffere hand regeert en waar hij onder medisch-opvoedkundige contrôle staat. De maatregelen die genomen worden zijn noodzakelijk, maar zolang deze bijzondere opvoeding moet duren is hij een stiefkind.

En dan denk ik aan die twee arme schapen die de moeder bij haar echtscheiding niet begeerde, een nieuw huwelijk kon zij gemakkelijker sluiten zonder dit tweetal en zij verschool zich achter het argument, dat de karaktertjes zózeer overeenstemden met die van haar gewezen echtgenoot, dat ze hun toch geen liefde kon toedragen.

De jongere tweede vrouw van vader liet hen zwerven: ze liepen magertjes en bleek over de straat en zij wekten meelij op bij verschillende mensen, tot ook deze vrouw de vader verliet en het moment gekomen was om deze „verworpenen der aarde" in veiligheid te brengen. Stiefkinderen tot en met.

Een moedertje, dat haar driejarig kind heeft van een Canadees militair — die trouw beloofde, maar na zijn vertrek naar het vaderland niets meer liet horen — zou wel erg graag voor haar kind een stiefvader vinden.

Ook Oma vindt, dat de dochter geen poging na moet laten om dat doel te bereiken. Het moedertje zwerft tot dat doel veelal in de stad, vergeet ernstig werk en brengt de avonden in danszalen en andere gezelligheidsgelegenheden door.

Het kleine Canadeesje mist de zorgende moederhanden, is meestal eenzaam in het grootmoederlijk huis, geniet bijna nooit wat frisse lucht en komt niet in aanraking met andere kindertjes. Praten kan hij nog niet, hij kijkt stil voor zich uit en lijkt gevoelig voor een vriendelijk gezicht. Geen stiefkind nog, maar wel zeer stiefmoederlijk bedeeld.

Voogdijkinderen

Na dit kleine staalkaartje geachte luisteraars, zult u nog beter begrijpen wat ik met stiefkinderen bedoel. Het zal u zijn opgevallen, dat ik iets verteld heb van zeer verschillend slag: van kinderen uit goede en minder goede milieus. Maar bij alle verscheidenheid komen ze hierin overeen, dat ze voogdij behoeven. Het zijn dus z.g.n. voogdijkinderen.

Er is veel goed aan hen te doen. Ze hebben natuurtijk even goed als elk ander kind recht op een goede opvoeding. Die kan gegeven worden in gestichten en in gezinnen. Men is het er langzamerhand wel over eens geworden, dat de laatste methode de beste is. Ik wil helemaal niets kwaads zeggen van de weeshuizen, die vroeger de enige toevlucht waren voor deze kinderen en ik kan werkelijk heel veel uitstekends vertel-

---

pelde massa het voordeeltje bezorgen (indien dit mogelijk ware) dat de Overheid hun geestelijke verzorging op zich nam, dan zou m.i. het gevaar niet denkbeeldig zijn, dat grote groepen onder de gevolking zouden afzakken tot een soort van bevercolonie of tot een mierennest. Naarmate de onkosten stijgen voor de geestelijke verzorging dezer massa, naar die mate zal de ijver stijgen om diezelfde massa te grijpen tot medewerking en tot offeren. Initiatief en geestdrift moeten groeien naarmate ons werk groeit. Een volk waar elk initiatief en alle geestdrift in gedood is, houdt op een levend volk te zijn. Indien ieder onzer dat deel van het vele en zeer moeilijke werk op zich neemt waartoe hij in staat is, dan geloof ik heel zeker, dat wij ook zonder Overheidssteun in staat zijn tot grote dingen, gedachtig aan de woorden die de grote Hongaarse treurspeldichter Madach, Jezus tot Adam laat zeggen: „Ik zeg U mens, hebt vertrouwen en blijft strijden."

D. DE KRIJGER

Stiefkinderen van ons volk, is de titel van een toespraak welke mevr. A. Ploeg—Ploeg voor de VARA-microfoon op 8 Juli j.l. uitsprak.

Waar ook de betekenis van onze taak hierin zo duidelijk werd gesteld, verheugen we ons dat mevr. Ploeg op ons verzoek bereid was de tekst van haar toespraak voor ons orgaan af te staan.

We nemen deze tekst met dank aan de spreekster èn de VARA, hierbij op en bevelen de inhoud aan onze lezers(esssen) en vooral onze propagandisten gaarne aan. Red.

len van de tegenwoordige opvoedingsinrichtingen, maar toch..... er gaat niets boven de opvoeding in een gezin. In een goed gezin, wel te verstaan.

Veel meer dan vroeger leggen de z.g. Voogdijverenigingen zich erop toe, de aan hen toevertrouwde kinderen in gezinnen onder te brengen. Voogdijverenigingen zijn instellingen die door de regering de bevoegdheid hebben gekregen om over kinderen die ouderloos zijn of wier ouders uit de ouderlijke macht zijn ontzet of van de voogdij zijn ontheven, de voogdij over te nemen. Voor de gevallen die officieel aan deze verenigingen worden opgedragen, verleent de regering subsidie, maar de bedragen die daardoor beschikbaar worden gesteld, zijn in de regel niet voldoende om alle kosten te dekken. Zij hebben voor de uitoefening van hun taak dus nodig: in de eerste plaats geschikte gezinnen, die onder hun verantwoordelijkheid bereid zijn kinderen op te nemen tegen een matige vergoeding en ten tweede: geld.

U begrijpt — en nu richt ik me vooral tot de moeders van gezinnen — dat noch het een noch het ander gemakkelijk te vinden is. Er zijn altijd wel mensen, die graag kinderen in huis nemen, als ze wat aan ze verdienen kunnen. Die moeten we echter niet in de eerste plaats hebben. Al te veel kwam het vroeger voor, dat men kinderen opnam om een goedkope hulpkracht in huis te hebben of in het bedrijf te krijgen en men kan gemakkelijk nagaan, dat dan de verzorging en opvoeding op het tweede plan kwamen, terwijl deze kinderen juist zo'n behoefte hebben aan leiding en liefdevolle zorg. Ik kan tot mijn vreugde zeggen, dat de meeste voogdijverenigingen erin slagen prachtig werk te leveren, omdat ze de beschikking weten te krijgen over voldoende goede gezinnen en geld.

De buitenkerkelijken

Het valt intussen op, dat op dit gebied de zorg in kerkelijke kring veel beter georganiseerd is dan in het buitenkerkelijke volksdeel. Verwonderen kan dat niet. Sedert eeuwen immers zijn in en om de kerken van allerlei richting instellingen gevormd, die zich met zorg voor armen, misdeelden en verwaarloosden bezig houden.

En — laten we er maar meteen bij zeggen: in die kring is men gewend flink voor dit soort werk te offeren. Men heeft dus alle hulpmiddelen die nodig zijn.

In dat deel van de bevolking, dat niet of niet meer met een Kerkgenootschap relaties heeft, liggen de verhoudingen heel anders.

En we hebben hier te maken met een grote groep; een groep die steeds groter wordt. De saamhorigheid is daar veel minder sterk, niet omdat men minder voor de medemens voelt, maar om de eenvoudige reden dat er geen gemeenschappelijke overtuiging is, die de mensen samenbindt, zoals in de Kerken gebeurt.

Er zijn mensen met opvattingen over het Godsbestaan en de godsdienst, die zich met geen enkel Kerkgenootschap laten verenigen.

Er zijn er die menen op verstandelijke overwegingen het bestaan van een opper-wezen te moeten ontkennen.

Anderen weer twijfelen en kunnen geen standpunt bepalen of hebben daar geen behoefte aan. Terwijl er ook vele onverschilligen zijn, die zich met vragen als deze niet bezig houden.

Dat hele bonte gezelschap vat men samen in de verzamelnaam „buitenkerkelijken" en u voelt nu wel, dat van enige samenhang geen sprake kan zijn. Toch hebben ze dezelfde noden en behoeften als anderen, ook in hun kring komen stiefkinderen van ons volk voor. Op welke manier nu kunnen zij worden bereikt?

Humanistische taak

Er heeft zich na de oorlog een groep mensen uit deze categorie gevormd, die zeer nadrukkelijk van oordeel zijn, dat maatschappelijk werk van welke aard ook, onmogelijk is, wanneer het niet steunt op een bepaalde levensbeschouwing en zij menen dus, dat voor alles nodig is een bepaalde geestelijke grondslag te kiezen. Deze grondslag nu zoekt men in het humanisme, een levens- een wereldbeschouwing, die eeuwenoud is, die in de loop der jaren veranderingen onderging, maar die telkens grote geesten tot opmerkelijke prestaties inspireerde en talloze eenvoudingen levensvulling en inhoud gaf.

Waar het om gaat is, dat niet langer genoegen wordt genomen met wat men niet is, maar wat men wel is. Buitenkerkelijk zijn zegt niets; dat kan van alles betekenen. Humanist zijn zegt, dat men wel degelijk voor zijn leven een grondbeginsel aanvaardt; dat men voor de beantwoording van diepe levensvragen kan terugvallen op een levensbeschouwing die houvast geeft.

En ziedaar, de Vereniging voor Maatschappelijk werk op Humanistische grondslag „Humanitas" doet dat en zij is het orgaan, dat bezig is in ons land het sociale werk van- en voor buitenkerkelijken te organiseren op stevige basis. U beseft natuurlijk, dat dit een reuzentaak is, waarvoor lange tijd nodig is. Men moet a.h.w. inhalen, wat men in kerkelijke kring eeuwenlang voor is. Een van de taken, die de Vereniging Humanitas zich stelt is de zorg voor de stiefkinderen van ons volk. Daarvoor heeft ze nodig — net als die andere Voogdijverenigingen — gezinnen en geld. En ik wil haar graag helpen met mijn woord van morgen, omdat ik overtuigd ben van de noodzakelijkheid van dit werk. Daarover is trouwens ieder het eens. Ook de gelovige die van oordeel is, dat sociaal en charitatief werk moet gebeuren op de grondslag van de gosddienst erkent het onomstotelijke feit dat er nu eenmaal honderdduizenden Nederlanders zijn voor wie de kerk geen geestelijk tehuis is. Of men dat betreurt of niet, doet niets ter zake. Het feit ligt er en in deze werkelijkheid moet men toegeven, dat het algemeen belang eist, dat in dit volksdeel de achterstand wordt ingehaald en dat het wordt gebaseerd op een positieve levensbeschouwing: het humanisme.

Gezinnen èn geld dus: Gezinnen die zich uit liefde voor en tot de medemens willen inschakelen in de actie tot redding van de talrijke stakkerdtjes, die verkommeren omdat ze missen wat elk mensenkind nodig heeft als brood: liefdevolle leiding en verzorging. Liefdevolle verzorging, die geboden wordt door liefdevolle harten en we hebben gezien als er tijdelijk onderdak werd gevraagd voor lichamelijk verkommerde kinderen uit het buitenland, harten die meevoelen het leed van anderen — ze zijn er in de kring van de buitenkerkelijken vele.

Geld: om de enorme kosten te bestrijden, die dit werk nu eenmaal vordert.

Wilt u op een of andere wijze meehelpen bij dit werk meldt u dan bij de plaatselijke adressen of bij het landelijk bureau van Humanitas, Stadhouderskade 139, Amsterdam-Z.

Stiefkinderen van ons volk. Het is een schaduw op ons volk, dat ze bestaan. Nederland, waar alles zo goed geregeld is, de gezondheidszorg zó goed, dat het sterftecijfer het laagst is van alle omliggende landen, Nederland zou alleen k i n d e r e n moeten hebben, geen stiefkinderen. Wat ons allen toekomt is er van afhankelijk of onze kinderen opgroeien tot krachtige volwaardige leden van de Nederlandse gemeenschap. Dat kunnen slechts zij zijn, die in hun jeugd niet scheef groeiden met een gevoel van wrok en haat omdat ze op de meest gevoelige en kwetsbare leeftijd beschadigd zijn en ze leefden in het besef er niet bij te horen.

Als er ergens sprake kan zijn van nuttig werk dan ligt het hier. Ik hoop, dat ik vanmorgen niet aan dovemansdeur heb geklopt.

VERSLAG VAN HET CONGRES VAN „HUMANITAS"

op 2 en 3 Juli 1949, in de internationale school voor wijsbegeerte te Amersfoort

De voorztiter, mr dr J. In 't Veld, opent de samenkomst met een woord van welkom aan de afgevaardigden en gasten van onze Vereniging „Humanitas". De naam en het werk van „Humanitas" krijgen steeds meer bekendheid bij ons volk. De aanvankelijke tegenstand, met name in kerkelijke kringen, maakt plaats voor begrip en waardering. Ons werk behoeft echter de middelen en de mogelijkheden, om van nog groter praktisch betekenis te worden. Dit zullen we op dit congres eveneens onder het oog zien.

Een bijzonder welkom spreekt de voorzitter tot onze gastheer, tevens gast, prof. dr C. A. Mennicke en tot de heer H. Lips, vertegenwoordiger van het Humanistisch Verbond.

De heer Lips begroet het congres namens het Hum. Verbond, na dit ook gedaan te hebben als voorzitter van de afdeling Amersfoort van „Humanitas". Prof. Mennicke begroet het congres als gastheer en gast, daarbij in het licht stellende, dat er voor de buitenkerkelijke humanisten een positieve en ruime taak is weggelegd in het maatschappelijk werk. Een taak ook van beïnvloeding van dit werk, *opdat de Humanistische geest van volstrekt objectieve rechtvaardigheid tegenover iedere mens in nood, er steeds meer in tot uiting komt.*

Het jaarverslag 1948 en daarbij het beleid van het bestuur, komt in behandeling.

Stemvers, Rotterdam, zet zijn bezwaren uiteen tegenover een te nauwe samenwerking met het Humanistisch Verbond. Hij acht dit Verbond een te smalle basis te hebben voor de brede grondslag, welke nodig is voor het verrichten van ons maatschappelijk werk. Onze propaganda dient gevoerd te worden in de groep, welke de heer Stemvers aanduidt met de benaming „geestelijk links georiënteerd". Te veel aansluiting bij het H.V. is z.i. een hinderpaal voor onze werfkracht. Hij dringt er op aan deze aangelegenheid in een commissie te bespreken, daar het z.i. een levenskwestie voor „Humanitas" is tot een juiste principiële en praktische plaatsbepaling te komen. Ten opzichte van de organisatie acht Rotterdam de huidige werkverdeling, waarbij Boetje slechts nog voor de helft werkzaam is bij de Ver. „Humanitas", ongewenst, al erkent men het belang van het „Thuisfront"-werk.

Veuger, Zaandam, merkt op, dat een, ook niet-officiële, verbinding met de Partij van de Arbeid, A.J.C. en dergelijke organisaties, ongewenst is. In dit verband maakt hij bezwaar tegen de candidatuur B. Drukker voor het Centraal Bestuur.

Dr Ketner, Alkmaar, dringt aan op tijdiger verschijning van ons maandblad.

Berkelaar, Rotterdam, zet ook zijn bezwaren uiteen tegen een te intensief samenwerken met het Humanistisch Verbond. Een zeer geleidelijke methode van beinvloeding is hier z.i. nodig, en forceren schadelijk voor ons werk.

Mevrouw De Vries—Bruins, Den Haag, is met de voorzitter verheugd over de steeds meerdere erkenning, welke „Humanitas" in alle kringen van ons volk krijgt. Bij allerlei werk vraagt men onze medewerking. Echter, meent Den Haag, dat onvoldoende leiding van het H.B. uitgaat. Niet ten opzichte van de oprichting van meerdere afdelingen, maar verdieping van het werk is allereerst nodig. Is het doel, dat we ons gesteld hebben met de verloting — Verpleging van Voogdijkinderen — wel zo urgent? Verdienen gezinsvoogdij en gezinsverzorging niet meer aandacht?

Wat betreft het samengaan met het Humanistisch Verbond en de daarover door het H.B. rondgezonden richtlijnen, laat Den Haag een ernstig protest horen tegen deze gang van zaken. Nu we een Vereniging zijn, moeten de leden daarover meespreken. Mevrouw De Vries—Bruins dringt aan op terugnemen der „richtlijnen" en het opnieuw aan de orde stellen van de kwestie samenwerking met het Hum. Verbond in de afdelingen.

G. Bosch, Rotterdam, is van mening, dat meer afdelingen tot stand moeten komen en de ledenwerving krachtig moet worden aangepakt.

Wolbers, Leeuwarden, ondersteunt de gedachte, om ons over het samenwerken met het Hum. Verbond opnieuw te beraden.

Van Scheepen, Delft, dringt aan op een spoedig in werking stellen der secties en het geven van richtlijnen voor de verschillende onderdelen van het werk dezer secties. Te weinig medewerking wordt nog steeds ondervonden van de Kinderrechters om beschikbare gezinsvoogden van „Humanitas" in te schakelen.

Timmerman, Groningen: meer contact van het H.B met de noordelijke provincies is gewenst.

Mr In 't Veld zet de verhouding tot het Humanistisch Verbond nogmaals uiteen. De uitgegeven richtlijnen zijn niets nieuws, maar slechts een schriftelijke bevestiging van wat bij herhaling, en nog op onze laatste landelijke conferentie in November 1948, is afgesproken, en na breedvoerige discussies. Dit wat de practische kant betreft en principieel staat het, aldus onze voorzitter, zo, dat voor ons het maatschappelijk werk allereerst is: geestelijke en zedelijke steun verlenen.

Hoe wil men dit doen zonder een levensbeschouwing? Voor ons is dan het Humanisme, zo brood mogelijk opgevat en gepropageerd, uitgangspunt bij onze arbeid. Nader overleg inzake de richtlijnen der samenwerking met het Hum. Verbond wil het H.B. gaarne plegen, mits aan het principe, dat een levensbeschouwing als basis nodig is, niet wordt getornd.

Stemvers en mevrouw De Vries—Bruins vragen voorlopig intrekking der „richtlijnen", waartoe wordt besloten. Een in te stellen commissie zal de samenwerking met het Hum. Verbond en de algemene principiële plaatsbepaling van „Humanitas" opnieuw bezien.

Faber beantwoordt uitvoerig de gemaakte organisatorische opmerkingen, daarbij wijzende op het regelmatig overleg, dat ook met de afdeling Den Haag heeft plaatsgevonden, evenals met de andere afdelingen. De middelen, waarover wij beschikken, zijn altijd nog te gering, om aan alle wensen te kunnen voldoen.

Verpleging van voogdijkinderen in gezinnen is stellig een zeer belangrijke taak voor ons, naast de gezinsvoogdij. Aan dit laatste zijn trouwens geen directe kosten verbonden voor de medewerkende verenigingen.

Het werk van Boetje voor het „Thuisfront" komt „Humanitas ook weer ten goede, zowel in propagandistisch als in financieel opzicht. Overigens streeft het H.B. er naar, een oplossing voor de bezetting van het Centraal Bureau te vinden.

Subsidies voor ons apparaat zijn in uitzicht gesteld en openen de mogelijkheid het contact met de afdelingen te versterken.

Over het Sectie-werk zullen kleine geschriften worden uitgegeven ten dienste van de voorlichting onzer medewerkers.

Versterking van het contact met de afdelingen stelt het H.B. voor te verkrijgen door vorming van provinciale en streek-afdelingen, waartoe het H.B. juist des ochtends besloot.

Door de veelheid van werk komt het orgaan wel eens in gedrang, wat betreft het precies op tijd verschijnen. Naar verbetering wordt gestreefd. Overigens gaf ons orgaan toch een brede voorlichting op verschillende gebieden, bijv. op het gebied van de gezinsverzorging. Thans besloot het H.B. aan dit vraagstuk een speciaal congres te wijden, dat in November aanstaande zal worden gehouden.

Wij hebben gepropageerd, geïnstigeerd en gestimuleerd. Tevreden zijn we nog lang niet, maar op wat bereikt is, kan worden voortgebouwd, mits ons de middelen verschaft worden. Dus is vereist: leden winnen en nog eens leden winnen!

Het jaarverslag wordt daarna, onder dankzegging aan de secretaris, goedgekeurd.

In bespreking komt dan het Financieel Verslag, uitgebracht door onze, sedert kort optredende penningmeester, Jo de Bruijn.

Het lid van de contrôle-commissie, *H. J. Meyer, Amsterdam,* verklaart, dat boeken en bescheiden in orde zijn bevonden en stelt voor, de penningmeester decharge te verlenen.

Bij de bespreking van het verslag merkt *Bosch, Rotterdam* op, dat afdeling Amsterdam geen huur voor de kantoorruimte van het Centraal Bureau betaald heeft. Voorts dringt hij aan op uitvoering der pensioenregeling voor een der functionarissen van het H.B.

Schorr, Groningen, en *Van Gelder, Amersfoort* wijzen op de bezwaren der gewijzigde (verhoogde) contributie.

J. de Bruijn beantwoordt de gemaakte opmerkingen. De door Bosch bedoelde pensioenregeling kon juist kort geleden zijn beslag krijgen. Het kantoorgebruik van afdeling Amsterdam is financieel van ondergeschikte betekenis, gezien ook de wederzijdse diensten.

Aan de nieuwe contributieregeling dient te worden vastgehouden, wil er van ons werk iets terecht komen. Dispensatie dient met mate te worden toegepast.

Mr Van der Waerden, Amsterdam, wijst er hierbij nog op, dat we ten opzichte van onze medewerk(st)ers de contributie met de nodige soepelheid moeten toepassen. De penningmeester stemt dit toe, maar meent toch, dat er niet te snel van een onmogelijkheid tot gehele of gedeeltelijke betaling moet worden gesproken. Overigens is er in ons reglement een dispensatieregeling opgenomen.

Het Financieel Verslag wordt goedgekeurd, nadat nog is opgemerkt door De Bruijn, dat er naar gestreefd wordt, het Fonds „Makkerhulp" zo spoedig mogelijk geheel apart te beheren en te administreren.

De voorzitter brengt dank aan De Bruijn, die zich reeds zo spoedig heeft ingewerkt en zulke uitvoerige gegevens verstrekte.

Voorstellen

Het voorstel Groningen, dat wenst te bepalen, dat de voorzitters der secties in het H.B. worden opgenomen, is overbodig, daar het Reglement hierin reeds voorziet. Voorstel ingetrokken.

Zaandam stelt voor, dat „Humanitas" kinderkampen zal organiseren in de vacantie-tijd, voor kinderen, die niet naar buiten kunnen gaan.

Boetje ontraadt dit namens het H.B. in de eerste plaats, omdat het, gezien de aantallen kinderen, waar het hierom gaat, onuitvoerbaar is, maar wij hier tevens buiten de grenzen van onze eigen bemoeiingen komen. Wel wil het H.B. er naar streven, kinderen uit de grote stad-centra, die dit op sociale gronden nodig hebben en waar wij door ons werk mee in aanraking komen, naar buiten-afdelingen uit te zenden. Op kleine schaal gebeurt dit reeds. Een plan, dit uit te breiden tot 500 kinderen, kon nog geen uitvoering krijgen door gebrek aan financiën. Een bij de U.N.A.C. voor dit doel gevraagde subsidie werd voorlopig afgewezen. Kampen zijn ook te kostbaar. Zaandam trekt het voorstel in.

Berkelaar, Rotterdam, verdedigt het voorstel van deze afdeling, jaarlijks op 31 Mei een „offerdag" voor „Humanitas" te organiseren. Medewerking moet hiervoor worden verkregen van bevriende pers en radio en vooraanstaande persoonlijkheden.

Mevrouw Braggaar, Leiden, heeft meer aan de 1 Mei-dag gedacht voor dit doel.

Bosch, Rotterdam, ondersteunt nog eens het voorstel van zijn afdeling.

Meyer de Vries wijst er op, dat we eerst de medewerking van „de beweging" nodig hebben en waarschuwt voor een te groot optimisme, als dit niet eerst degelijk wordt voorbereid.

De voorzitter sluit zich hierbij aan, maar meent, dat toch gepoogd moet worden, de gedachte van Rotterdam te verwezenlijken. Het H.B. krijgt een machtiging in de richting van het voorstel werkzaam te zijn en te pogen tot praktische uitvoering te komen, tot organisatie van een „Offerdag" op 31 Mei.

Bestuursverkiezing.

Voorzitter In 't Veld, secretaris Faber en penningmeester J. de Bruijn worden bij acclamatie en onder applaus gekozen in de genoemde functies.

Nadat *Schorr, Groningen,* zich bereid verklaart, zich terug te trekken als candidaat en blijkt, dat Zaandam haar candidaat Veuger handhaaft, stelt de voorzitter voor het Hoofdbestuur uit 17 leden te doen bestaan, waartoe wordt besloten. Er worden naast voorzitter, secretaris en penningmeester dan benoemd, de aftredende H.B.-leden: W. van Halm, Amsterdam; C. van der Lende, Amstelveen (voorz. sectie Gezinsverzorging); mevrouw F. v. Oostrum—de Boer, Leeuwarden; H. Ploeg Jr, Utrecht; F. H. W. Vliegen, Haarlem; H. Zunderman Jr, Leiden en als nieuwe H.B.-leden: B. Drukker, Amsterdam; J. C. de Glopper, Schiedam; dr F. Grewel, Amsterdam (voorz. sectie Kinderbescherming); mej. E. H. Kloevekorn, Middelburg; dr A. Querido, Amsterdam (voorz. sectie Onmaatschappelijke gezinnen); E. Veuger, Zaandam; mr B. v. d. Waerden, Amsterdam (voorz. sectie Reclassering); P. A. Weijmar, 's-Gravenhage.

De voorzitter heet de nieuwgekozenen welkom in het bestuur en spreekt een woord van dank tot de afgetreden bestuurders, die in de eerste moeilijke opbouwjaren zich beschikbaar stelden voor ons werk.

Voor dat tot de sluiting van de Zaterdagavond-zitting wordt overgegaan, wekt Boetje de afgevaardigden op, zich van een goede nachtrust te verzekeren door nog loten te bestellen.

De ontworpen statuten en het huishoudelijk reglement, welke in de vergadering van 2 November 1948 reeds waren vastgesteld en voorlopig waren goedgekeurd, worden nu definitief goedgekeurd, terwijl op voorstel van de voorzitter met algemene stemmen wordt besloten, op deze statuten de Koninklijke goedkeuring aan te vragen en het bestuur te machtigen, die wijzigingen aan te brengen, die door het Ministerie van Justitie gewenst geacht zullen worden.

Daarna sluit mr In 't Veld dit eerste gedeelte van het Congres.

Inleiding Meyer de Vries: „Welke taak is er voor onze afdelingen?"

In de Zondagochtendzitting vangt de inleider direct aan met zijn inleiding, als voorzitter In 't Veld het Congres heeft heropend.

Meyer de Vries stelt vast, dat we tijdens de laatste oorlog, waar zich de gelegenheid voordeed, veel hebben gesproken over noodzakelijke maatschappelijke veranderingen. In de na-oorlogse jaren zijn inderdaad verschillende vernieuwingen doorgevoerd op sociaal terrein. Vernieuwingen, welke reeds lange jaren waren voorbereid ook in de geesten. Verschillende naamswijzi-

gingen getuigen er van, dat er reeds eerder naar vernieuwing is gestreefd. Denk bijv. aan deze reeks namen: armmeester, armbestuur, maatschappelijk steun (-hulpbetoon), Sociale Dienst; of: dollenhuis, gekkenhuis, krankzinnigengesticht, tehuis voor zwakzinnigen, psychiatrische inrichting.

Laten wij ook denken aan de algemene vooruitgang op sociaal gebied. Vergelijk de toestand der arbeiders van vroeger en nu. Daar is voor gestreden. Thans schijnt het wel eens, of de sociale verbeteringen te veel vanzelf komen. Het kost geen strijd. Het sociale werk schijnt daardoor gemakkelijker. In wezen is het echter veel moeilijker geworden. Het is geen „massa"-werk meer — maar wordt steeds meer arbeid „van mens tot mens". Het maatschappelijk werk wordt dus veel belangrijker. Wij — niet-kerkelijken — hebben daarbij een grote achterstand.

In kerkelijke kring is de zorg voor de mens wijd verbreid en hecht gefundeerd. Het is onze — ontzaglijke, maar zeer noodzakelijke — taak, die zorg voor de mens eveneens krachtig ter hand te nemen.

Welke taken zijn het, die hierbij onze aandacht vragen?

Laten we enkele gebieden overzien, welke er bij zijn, waarop we wel is waar zelf niet rechtstreeks kunnen arbeiden, maar waar wel invloed onzerzijds nodig is.

De *Kinderzorg,* vooral die ten plattelande, in het bijzonder ook pré-natale zorg (voor de geboorte) eist groter aandacht.

De *Kleuterzorg* en de zorg voor het schoolkind, moeten nog meer onze aandacht opeisen. Bevorderen van de gezondheidszorg, ook door speeltuinen enz., ligt op onze weg. Als sluitstuk op dit alles, pleit inleider voor een uitgebreider *Beroepskeuze.* Hier ligt de kiem voor veel menselijk geluk, of ongeluk. Propaganda voor de gebruikmaking van beroepskeuze en uitbreiding van de mogelijkheden tot dat gebruik, hoort tot onze taak.

Ook al staan we niet op het standpunt, dat we zelfstandige bureaux moeten hebben, zoals in R.K. en Prot.-Christelijke kring wel het geval is.

Gezinsverzorging, het is een dringende noodzaak, dat hier veel meer tot stand komt. Samenwerking op dit terrein — best, maar ook hier kan de levensbeschouwelijke grondslag niet ontbreken. Uit een onlangs gepubliceerd overzicht blijkt, dat er thans 2200 gesubsidieerde gezinsverzorgsters werkzaam zijn, als volgt verdeeld: R.K.: 1200, Prot. Chr.: 500, Neutraal: 500.

Ook wij moeten via onze afdelingen ons stempel op dit werk gaan drukken en waar nodig en gewenst, het zelf ter hand nemen.

Wat doen we voor de niet-kerkelijke jeugd, die 46 procent van het totaal uitmaakt, met name voor de zogenaamde niet-gegrepen-jeugd?

Vrouwen- en kinderuitzending, het zijn taken, welke in de toekomst moeten kunnen worden aangepakt. Van veel betekenis kan het zijn, adviesbureaux in te richten, waar men levensmoeilijkheden kan bespreken. Reeds het zich kunnen uitspreken is van waarde.

Het vraagstuk van de Ouden van Dagen en hun verzorging, de reclassering, met name celbezoek, ligt ook op onze weg.

Hoe kunnen we deze taken in de toekomst vervullen? Door goede organisatie en een ruime financiële basis, die het mogelijk maakt door goede samenwerking van beroeps- en vrijwillige krachten tot verantwoord werk te geraken. In onze kring moet daarvoor echter geleerd worden offers te brengen, zoals bijv. in de Gereformeerde groep het geval is. Daar brengen vierhonderd kerken per jaar vijf millioen gulden bijeen en nog eens twee millioen voor diaconale arbeid. Totaal acht millioen gulden per jaar uit vrijwillige particuliere bron.

Lees de bladen en advertenties in R.K. en Prot.-Christelijke kringen en men ziet; gestadige uitbouw van het maatschappelijk werk. Men is het daar niet mee eens en zegt misschien: „de Overheid moet alles doen". Maar onze armenzorgpraktijk is reeds bijna zo, want 91 procent komt hierbij van de Overheid — 9 procent van het kerkelijke en particuliere initiatief.

Bij de thans in voorbereiding zijnde herziening van de Armenwet, gaan stemmen op, die zeggen: 100 procent financiële uitkering van de Overheid — maar 100 procent uitvoering door de kerkelijke en particuliere instellingen van al het maatschappelijk werk. Inleider acht het een onwenselijk en ook gevaarlijk standpunt. Doch deze tendens moet ons als buitenkerkelijke humanisten wel doen bezinnen op onze taak en verantwoordelijkheid. Alle krachten moeten worden verenigd. De Vries zegt, dat z.i., dat, wat we wel „de beweging" noemen, mobiel gemaakt moet worden voor deze reuze taak. Daar weet men wel, wat offeren is; alleen deze nieuwe taak staat nog te onduidelijk voor de mensen uit onze kring. Een ronde-tafelconferentie van „de beweging" zou nodig zijn, om het vraagstuk in breedte en diepte aan de orde te stellen .Wij zijn op de goede weg, maar alle krachten zijn nodig, om onze grootse taak tevervullen. Met een aantal treffende dichtregels van A. Roland Holst: „Ik zal de halmen niet meer zien noch binden ooit de volle schoven, maar doe mij in de oogst geloven waarvoor ik dien", eindigt Meyer de Vries zijn gloedvol en met instemming begroet betoog.

Discussie

Berkelaar, Rotterdam, wijst op de directe eigen taak, die we kunnen verrichten: het opsporen van de noden in de gezinnen en het zorgen, dat hier geholpen wordt en dan het brengen van een verheffende invloed, die de mensen zelf weer het roer in handen doet nemen. Onze afdelingen moeten niet te veel wachten op wat „van bovenaf" komt.

De Wagter, Amsterdam, breekt een lans voor het openbaar onderwijs, dat de beste grondslag kan vormen voor de taken, die wij ons op het gebied der maatschappelijke zorg zien gesteld.

Knegt, Amersfoort, maakt de opmerking, dat door „Humanitas" ten opzichte van de Kinderbescherming nog veel achterstand is in te halen vergeleken met de arbeid, die door de R.K., Orth. Protestanten etc. is verricht. Jammer is het, dat destijds de plannen van de S.D.A.P. en N.V.V. tot oprichting van een Voogdijgesticht zijn verijdeld door de oorlog. Nu komen toch vele pupillen van niet-kerkelijke gezinnen in inrichtingen, waartoe de ouders niet zouden adviseren, wanneer een dergelijke inrichting in den lande was.

Het werk van „Humanitas" op het gebied van de kinderbescherming dient uitgebreid te worden; aan de andere kant moeten de betrokken Justitie-ambtenaren zich doordrongen voelen van het bestaansrecht van „Humanitas".

v. d. Burg, Rotterdam, wijst op de beroepskeuze-afdelingen der Gew. Arbeidsbureaux.

Mevr. Visser, Rotterdam, zegt een zekere tegenzin te hebben moeten overwinnen, toen zij ging deelnemen aan het werk van „Humanitas", omdat zij is opgevoed in de gedachte, dat particuliere hulp uit den boze is. Zij is thans die mening niet meer toegedaan, maar toch moeten we waakzaam blijven voor het gevaar, dat bepaalde groepen het maatschappelijk werk gebruiken als façade, om de sociale maatregelen der Overheid daar achter af te breken. Het werk moet aangevat worden in onze geest, en in verschillende Vrouwengroepen leeft een goed begrip voor ons werk en beseft men de noodzakelijkheid er van.

Vliegen, Haarlem, acht de medewerking van wat de inleider „de beweging" noemde, ook nodig, maar tot dusver onvoldoende, althans bij hem ter plaatse. Overigens moet ons werkterrein, wat de hulpverlening betreft, zo breed mogelijk zijn en mogen we geen politiek in ons werk betrekken.

Kelder, Den Helder, wil er op wijzen, dat uit het financieel verslag is gebleken, dat lang niet alle afdelingen contributies afdragen aan het Hoofdbestuur. Dit is onze allereerste taak!

Van der Lende (H.B.), wijst onder meer op de Beroepskeuze-voorlichtingsmogelijkheden bij de Arbeidsbureaux en ondersteunt de gedachte, dat hier een stimulerende taak voor ons is. Over de gezinsverzorging is een rapport door een commissie van het N.V.V. uitgebracht. Voor mij is de vraag, of een gezinsverzorgster veel meer zal moeten doen, dan de huishouding waarnemen. Dit kan echter in ons aangekondigde speciale congres aan de orde komen. Voor het denkbeeld van een ronde-tafelconferentie voelt v. d. Lende alles.

Rietveld, Leiden, wijst op de huidige tekorten in ons onderwijssysteem en de noodzakelijkheid meer progressieve methoden te propageren. In zijn eigen praktijk is hem gebleken, dat de zelfstandigheid en het verantwoordelijkheidsbesef hierbij winnen, hetgeen van grote preventieve waarde is. Wij dienen het werk onder de niet gegrepen jeugd te bevorderen en spreker wijst in dit verband op de Moderne Jeugdraad en de in uitzicht gestelde subsidies van het Departement O., K., W., ook aan die Raad.

Meyer de Vries gaat hierna nog op het door de afgevaardigden naar voren gebrachte, nader in, waarbij hij gelegenheid heeft, nog op enkele punten nader toelichting te geven en zijn standpunt te verduidelijken. Een hartelijk applaus is de dank van het congres voor de heldere en enthousiaste uiteenzetting.

Groepsgeest nodig

Prof. Mennicke wil graag een sociaal-paedagogische conclusie trekken. „We blijken één in deze opvatting, dat we meer moeten doen en dat we het beter moeten doen. We spreken er over, dat de kerkelijke groepen het zoveel langer en daardoor beter doen dan wij en de offerzin voor het maatschappelijk werk daar groter is. Waarin zit hem dat?

In de historisch geleidelijk ontwikkelde *groepsgeest.* Zij weten, of menen te weten, waar het om gaat, doordat zij leven uit impulsen, welke zeggen: wij moeten! Soms is er zachte dwang, ook gemopper of protest, maar de *groepsgeest* is beslissend voor de daad, die toch gedaan wordt.

De buitenkerkelijken missen die groepsgeest en daarmede is onze moeilijkheid sociaal-paedagogisch verklaard. Wij zeggen „de beweging" en bedoelen dan toch een groep met een besef, dat op velen vat heeft. Maar toch valt deze groep uiteen op essentiële punten. Wij staan nu voor de historische taak, dit groepsbesef te activeren en te richten.

De door u gedachte „ronde-tafelconferentie" kan dan nuttig werk doen, als ze er in slaagt formuleringen te vinden, die tot de groep als geheel spreken. Bovenal dienen we ons bewust te zijn, te leven in een historische situatie waarin we niets kunnen dwingen.

Onze sociaal-paedagogische taak is: met bezielend enthousiasme en met inzet van al onze krachten te werken aan een groepsbesef van „onze beweging".

Mr In 't Veld maakt nog enkele praktische opmerkingen, onder meer omtrent Adviesbureaux en overleg hieromtrent met het onderwijs en buurtverenigingen en spreekt dan een slotwoord.

Hij dankt de inleider en allen, die aan de opbouwende discussie hebben deelgenomen. Ook dank aan de Amersfoortse pleegouders. Dit dankwoord geldt vooral ook onze gastheer prof. Mennicke, zowel voor de goede verzorging in deze mooie en passende omgeving als voor zijn bijdrage in onze besprekingen.

Inderdaad het gaat om een groepsgeest. Deze is in de na-oorlogse verhoudingen verzwakt. „Het heilig ideaal", zo vaak bezongen, is een nuchtere moeilijke taak voor alle dag geworden, een opgave, die vervuld moet worden. De maatschappelijke verhoudingen wijzigen zich en de mens daarmede ook. Meer aandacht aan de mens schenken is onze opgave. Een opgave, die zwaar is, maar nodig, want als we de maatschappij veranderen en de mens blijft achter, hebben we nog niets bereikt.

Samenkomsten als deze dragen bij tot versterking en verdieping van de groepsgeest. Die moeten wij uitdragen met het besef, dat in het maatschappelijk werk het er niet alleen om gaat je medemens alleen maar een beetje te helpen. *Het gaat ook vooral om geestelijke verdieping.* Als ons werk, in die zin verricht, niet slaagt, maak ik mij grote zorg. *Als het slaagt, helpen wij mee aan de redding van West-Europa, dat slechts kan ondergaan aan het geestelijk nihilisme, maar dat zal leven door de onoverwinnelijke kracht van geestelijke en morele opbouw.* Daartoe dragen wij met onze humanistische arbeid bij!

Hiermee sluit ik ons congres en wens u een goede thuisreis en succes bij onze gemeenschappelijke taak".

Met deze, als steeds door onze voorzitter eenvoudig uitgesproken maar betekenisvolle woorden, die onze dagelijkse arbeid uitheffen boven kleinschijnend peuterwerk, werd ons welgeslaagd eerste „Humanitas"-congres besloten.

J. B.

VIJFTIG JAREN

kinderbescherming 1899—1949

De Nederlandse Bond tot Kinderbescherming werd op 19 Juni vijftig jaar. In ons vorig orgaan wijdde ik aandacht aan de door mr J. Overwater geschreven geschiedenis van de Nederlandse Bond tot Kinderbescherming. De Nationale Federatie, de Nederlandse Bond tot Kinderbescherming heeft bij deze gelegenheid nog een ander boek doen verschijnen. „Vijftig jaar Kinderbescherming 1899—1949" is de titel.

Dit werk schenkt dus geen aandacht aan de Nederlandse Bond, maar schetst de groei en de ontwikkeling van de Nederlandse kinderbescherming in de laatste 50 jaar. Een 6-tal deskundigen heeft het licht laten schijnen over verschillende terreinen van de kinderbescherming.

Achtereenvolgens worden behandeld: Vijftig jaar rechtspraak in kinderzaken (mr J. Overwater); Vijftig jaar Rijkstucht- en Opvoedingswezen (mr. W. P. v. Lindonk); Vijftig jaar Zorg voor het Afwijkende Kind (W. A. v. Liefland Jr); Vijftig jaar Zorg voor het Psychopatische Kind (K. de Bloois); Vijftig jaar kinderbescherming binnen het kader van de Gemeentelijke Maatschappelijke Zorg (L. A. van Doorn); Gestichts- en Gezinsverpleging in Nederland 1899—1949 (D. Q. R. Mulock Houwer).

Over het werk van Overwater en Mulock Houwer oordeelden we meermalen in ons orgaan. Ook deze overzichten getuigen weer van de grote deskundigheid van de beide schrijvers.

Bijzondere aandacht vragen we thans ook voor de artikelen van de heren Van Lindonk, Van Liefland en De Bloois. Is het voor de bijdrage van mr. Van Lindonk, thans nog hoofd van de 7e afdeling van het ministerie van Justitie, haast voorwaarde iets te weten van de ontwikkeling van het Rijkstucht- en Opvoe-

dingswezen, de bijdragen van Van Liefland en De Bloois zijn zo duidelijk en zo inlichtend, dat ook de leek hiervan ten volle kan profiteren.

Het laatste hoofdstuk, „enkele opmerkingen betreffende statistische gegevens inzake de kinderbescherming over de periode 1906—1948" is de bestudering meer dan waard.

Dit nieuwe geschrift, dat verkrijgbaar is bij het Nationaal Bureau voor Kinderbescherming, Stadhouderslaan 146, Den Haag, bevelen we gaarne ten volle in de aandacht van onze lezers aan. Prijs *f* 2,—.

P. C. F.

Verschenen is het jaarverslag 1948 van de Nationale Federatie de Nederlandse Bond tot Kinderbescherming.

Naast het jaarverslag van de Nationale Federatie bevat het ook het jaarverslag van het Nationaal Bureau voor Kinderbescherming.

Wie kennis neemt van deze beide jaarverslagen, zal wel tot de conclusie komen, dat het in de Nationale Federatie stellig geen „dooie boel" is. Integendeel, er is heel veel arbeid verricht en het jaarverslag van de directeur van het Nationaal Bureau, Mulock Houwer, is er een sprekend getuigenis van.

Zeer nadrukkelijk wijst de schrijver op de betekenis van het „indirecte werk", nl. de onderzoekingen en het ontwerpen van plannen, om tot een steviger fundering te geraken van de nationale kinderbescherming en tot een betere uitbouw. Over dit indirecte werk schrijft Mulock Houwer o.a. het volgende:

„Wie mocht denken, dat — om het met een Amerikaanse term te noemen — „planning and research" een soort getheoretiseer is van achter de schrijftafel, dat ver af staat van het werk van de praktijk, hanteert onvoorzichtig een boemerang, die hem met het verwijt treft, zelf met de problemen van de praktijk van de kinderbescherming niet bekend te zijn.

Hoezeer het directe werk verweven ligt in de indirecte, blijkt wel uit het feit, dat wij telkens geconfronteerd worden met de noodzakelijkheid, om uit te gaan van een nationaal plan voor de Nederlandse kinderbescherming. Het te eenzijdig zich beperken tot leemten en moeilijkheden van bepaalde aard in de huidige omstandigheden, leidt gemakkelijk tot een „lijm- en plaksysteem", dat ons op den duur in een grotere impasse zou brengen.

Uiteraard is het soms noodzakelijk, om tot directe actie over te gaan, bijv. betreffende subsidieverhoging, daar instellingen anders financieel dreigen ten onder te gaan. Maar, ook als in dit geval niet verder wordt gekeken dan het verkrijgen van directe hulpverlening, blijven problemen onopgelost, die straks weer de oorzaak zullen blijken van dezelfde of andere moeilijkheden. Immers de subsidie-quaestie brengt ons in aanraking met het vraagstuk der differentiatie van de inrichtingen en met dat van de opzet en de werkwijze van onze verenigingen voor gezinsverpleging. Het brengt ons in aanraking met eisen, die nu gesteld worden betreffende werktechniek en opleiding aan de maatschappelijke werkers en met de quaestie, hoe die eisen eigenlijk zouden moeten zijn, om doeltreffender te kunnen werken."

Uit de inleiding citeerden we zo uitvoerig, om de lezer op te wekken kennis te nemen van dit zo lezenswaardige en uitvoerige verslag.

In het verslag van het bestuur wordt te recht een woord van dank aan de directeur van het Nationaal Bureau en zijn staf gebracht, aan Mulock Houwer en de dames Evers en Prins. Wij, die zo ongeveer wel weten, wat er op het Nationaal Bureau geschiedt, kunnen getuigen, dat dit woord van dank meer dan verdiend is.

Dit verslag zal het laatste zijn, dat Mulock Houwer directeur van het Nationaal Bureau uitbrengt. Per 1 September keert hij naar „Zandbergen" terug. Wie Mulock Houwer zal opvolgen, is nog niet bekend. Een tweede Mulock Houwer is er niet te vinden — de man is enig in zijn soort — maar toch hopen we, dat het bestuur een man of een vrouw weet te vinden, die de kinderbescherming in al haar geledingen kent en van wie stuwende kracht uitgaat. Aan een bureau-ambtenaar heeft het Nationaal Bureau niets.

P. C. F.

CIJFERS

In het boek „Vijftig jaar Kinderbescherming" en in het Jaarverslag 1948 van de Nationale Federatie de Nederlandse Bond tot Kinderbescherming (we verwijzen naar onze bespreking) worden heel wat cijfers gepubliceerd. Enkele cijfers nemen we hier over.

Het totaal onder toezicht gestelde minderjarigen (gezinsvoogdijpupillen) bedroeg op 31 December 1949: 10761 en op 1 November 1948: 13604.

Aantal toegewezen verzoeken en vorderingen tot ontheffing en ontzetting uit de ouderlijke macht en voogdij:

	toegewezen verzoeken	waarbij waren betrokken
1912	704	1835 kinderen
1921	658	1608 „
1923	533	1308 „
1939	931	1967 „
1942	1320	3147 „
1946	onbekend	2059 „
1947	„	2570 „

Totaal aantal voogdijkinderen (betreft alleen kinderen, voor wie subsidie werd verleend)

1912: 7882
1947: 15666
1948: 16851
1949: 17968
1921: 11148
1939: 10392
1942: 13921

Aantal bij echtscheiding betrokken kinderen:

1906: ca. 950
1912: ca. 1320
1921: ca. 2335
1939: ca. 3670
1942: ca. 4625
1946: ca. 11400
1947: ca. 8847

Aantal ONWETTIG levend geborenen:

1906: 3668
1912: 3400
1920: 3986
1939: 2365
1942: 3233
1946: 7041
1947: 5143
1948: 4184 (voorlopig cijfer).

We geven deze cijfers zonder commentaar. Wie er kennis van neemt, weet, dat achter deze cijfers een zee van kinderleed ligt — men denke vooral ook aan de echtscheidingskinderen — en dat er nog heel, heel veel arbeid zal zijn te verrichten. Het werk is er, laten we, waar de gelegenheid is, mede aanpakken!!

P. C. F.

Het nationaal bureau voor kinderbescherming en de 7e afdeling

Neen, we gaan geen verhandeling schrijven over de verhouding tussen het Nationaal Bureau voor de Kinderbescherming en de 7e afdeling van het ministerie van Justitie.

De 7e afdeling — men wete het — is de afdeling onder welke het Rijkstucht en Opvoedingswezen en het Particulier Opvoedingswezen ressorteert.

Het Nationaal Bureau voor Kinderbescherming is het werkorgaan van de samenwerkende particuliere Kinderbeschermings-organisaties, de 7e afdeling is het orgaan van de directe overheidszorg en van de stimulering en de controlering van de particuliere zorg.

Deze beide organen zijn van de grootste betekenis en vanzelfsprekend is het van het allergrootste belang, dat de leiding van deze organen is in bevoegde handen.

Leider van het Nationaal was, we wezen daar reeds op, de heer Mulock Houwer; leider van de 7e Afdeling was mr W. P. van Lindonk.

Deze beide functionarissen moeten vervangen worden. Mulock Houwer keert terug naar „Zandbergen", mr Van Lindonk gaat de directie voeren van de weesinrichting „Neerbosch".

Over de betekenis van Mulock Houwer behoeven we niet uitvoerig te schrijven. Ieder, die de Nederlandse kinderbescherming kent, weet, wie en wat Mulock Houwer is.

Mr Van Lindonk is buiten de kring der kinderbeschermers minder bekend. Nog niet zo heel veel jaren gaf hij de leiding aan de 7e Afdeling. We hebben hem gekend als directeur van „Nederlands Mettray" te Eefde, als inspecteur van het Rijkstucht- en Opvoedingswezen en laatstelijk als hoofd van de 7e Afdeling. De heer Van Lindonk, die ook enige jaren in de kinderbescherming in Indonesië werkzaam was, kende en kent het werk der kinderbescherming door en door. Men behoeft het niet altijd met hem eens te zijn geweest, om te constateren, hij was geen vreemde in Jeruzalem, hij had oog voor de vraagstukken, die er lagen. We hadden soms wat meer daadkracht van hem willen bemerken, maar toch, het feit, dat hij de problemen kende, gaf ons een zekere gerustheid.

Het hoofd van de 7e Afdeling gaat nu weer een inrichting leiden. We weten, dat hij dit gaarne doet. In persoonlijke gesprekken hebben we samen wel eens geconstateerd, hoe moeilijk, maar ook hoe aantrekkelijk de functie van leider van een inrichting is.

Mr. Van Lindonk wordt vervangen, niet door iemand, die de kinderbeschermingsvraagstukken door ervaring kent. Zijn vervanger is mr J. H. J. Schouten, tot dusverre werkzaam op het ministerie van Binnenlandse Zaken. De heer Schouten heeft zich, zijn we goed ingelicht, bemoeid met het Centraal Bureau voor Oorlogsslachtoffers en met de kampen voor de geëvacueerden. Wat hij op het gebied van de kinderbescherming heeft gepresteerd? We hebben hem, naar ons weten, in den loop der jaren op dit gebied nimmer ontmoet.

Mr Van Lindonk gaat heen. Zijn opvolger is een vraagteken. Op welke grond hij benoemd werd, we weten het niet. Het enige, dat we weten is, dat hij R.K. is, maar dit alleen kan niet voldoende zijn, dat hij in deze functie werd benoemd. Misschien beschikt de benoemde over buitengewone gaven. Laten we het hopen, in het belang der kinderbescherming.

Mulock Houwer is gegaan. Een opvolger voor hem werd nog niet gevonden. Er wordt, zegt hen, naarstig gezocht. We hopen, dat DE MAN of DE VROUW zal worden gevonden.

Twee topfiguren verdwijnen. Ze zullen worden vervangen. Dan gaan we verder. Met grote verwachtingen? We weten het niet. Het Nationaal Bureau voor Kinderbescherming is nog een teer plantje. Is er vier jaar na de bevrijding voldoende begrip aanwezig, om te beseffen, wat dit NATIONAAL Bureau KAN betekenen? We hopen, maar... we vrezen!

Is het ministerie van Justitie zich van zijn verantwoordelijkheid bewust? Zo na de bevrijding leek het, dat dit ministerie, dat de naam had, steriel te zijn, tot een frisse bloei zou komen. Er was initiatief op de 7e Afdeling. Vele commissies werden ingesteld. De vraagstukken zijn niet opgelost en afgewerkt. Zal de nieuwe man een stuwende kracht zijn? Vraagtekens en vraagtekens. Er is reden tot grote oplettendheid. Laat men zich wel bewust zijn, dat alleen, wanneer er is een Nationaal Bureau, dat progressief durft te zijn, wanneer er is een 7e Afdeling, waar stuwkracht en leiding van uitgaat, voorkomen kan worden, dat we weer vervallen in de periode van vóór 1940.

Mr Overwater, denk aan de geschiedenis van de Nederlandse Bond voor Kinderbescherming, die u schreef en in welke geschiedenis u ontleedde de fouten van het verleden. Herinner u die fouten en leider van de particuliere kinderbeschermer... leid!

Leden van de Tweede Kamer van de Staten-Generaal, die u interesseert voor de kinderbescherming, kijkt toe en... stuwt!

P. C. F.

✶ BOEK EN PERS ✶

„Er op of er onder" — door David Wills. Uitgeverij „De Driehoek", 's Graveland.

De uitgeverij „De Driehoek" interesseert zich al lang voor onderwijs en opvoeding, ook voor de internaatsopvoeding, en bracht verschillende werken van buitenlandse schrijvers — veelal Engelse — in vertaling tot het Nederlandse publiek.

„Er op of er onder" is geschreven door een internaats-opvoeder. De schrijver geeft ons een blik in het door hem geleide internaat, een internaat voor een dertigtal moeilijke, Schotse jongens. Hij vertelt ons van zijn vechten, van zijn nederlagen, van zijn overwinningen.

Het zijn moeilijke jongens, die zijn internaat „The Barns" bevolken. Wills is geen traditioneel opvoeder, die langs gebaande wegen loopt. Integendeel, hij experimenteert en zijn boek draagt oorspronkelijk dan ook de titel: „The Barn's Experiment".

Wills is voorstander van de vrijheidspaedagogiek. Hij is, zie ik het goed, aanhanger van een individueelpaedagogisch stelsel. Wat zijn proefnemingen betreft, doet hij telkens denken aan de bekende Oostenrijker Aichhorn.

Wills heeft de leiding van moeilijke jongens, die zich voortdurend aan wangedrag schuldig maken. Dit wangedrag op zich zelf is voor hem niet het belangrijke. Hij zoekt de oorzaken van dit wangedrag en hij wil, zo mogelijk, de oorzaken van dit wangedrag weg-

nemen en daardoor bij het kind een andere levenshouding bewerkstelligen.

Voor Wills is niet belangrijk het uiterlijk gedrag. Hij zoekt het in de diepte. Voortdurend doet hij een beroep op wat er leeft in de jongens zelf. Hij houdt van zijn jongens — niet ondanks hun fouten, maar om hun fouten. Het succes in zijn behandeling wordt verkregen, doordat, „zijn" jongens gevoelen, dat hij van hen houdt.

In het eerste hoofdstuk leidt hij ons zijn internaat binnen en hij laat ons zien, hoe een jongen van dertien jaar de leiding heeft in een eetzaal. De dertienjarige is president en hij doet ons kennismaken met het „zelfbestuur".

Het woord „president" is in onze Nederlandse gestichtswereld geen onbekend woord. Jaren en jaren geleden, reeds voor de eerste wereldoorlog, had Klootsema in het Rijksopvoedingsgesticht „De Kruisberg" dit woord en de gedachte, die achter dat woord zit, reeds ingevoerd. Bij algemeen, geheim, mannenkiesrecht, werd daar toen de „president" ook reeds gekozen. Ik was er destijds als ambtenaar werkzaam en ik herinner mij mijn Groninger vriend Kano, als president van groep II; ik zie Henk, die van gestichtsjongen onderwijzer wilde worden en die altijd de „schoolmeester" werd genoemd, nog — niet met veel succes — als president fungeren.

Of er wat met dit systeem te bereiken viel? Och, dit hing af van de vraag, wie achter dit systeem stond. Soms, als de man, die er gebruik van maakte, er niet in geloofde, was het een schijnvertoning, maar wie zich met al zijn enthousiasme achter dit systeem schaarde en wie er in geloofde, kon — niet naar de uiterlijke maat gemeten, maar naar de innerlijke maat — met zijn jongens heel veel bereiken.

Wie zich interesseert voor de opvoeding van moeilijke kinderen, wie inzicht wil hebben in de vraag, wat in een internaat mogelijk is, moet dit boek lezen.

Men behoeft het niet in elk opzicht eens te zijn met Wills, men kan critiek uitoefenen en dan is het toch goed van dit boek kennis te nemen. Wills dringt niet op, maar in al zijn eenvoud is hij een propagandist.

Voor onze leiders en leidsters in de opvoedingsinrichtingen k a n dit boek een kostelijk boek zijn. Het k a n hen dwingen tot zich zelf in te gaan en hen zelf plaatsen voor de vraag: „Doe ik het goed". Ik zal niet zeggen „zo moet het", niet ieder is een Wills, maar leiders en leidsters zullen misschien tot de overtuiging komen: „Zo kan het" en als ze daartoe komen, is er al veel geleerd.

Wills is Quaker. Hij spreekt dit duidelijk uit en zijn gehele houding wordt door zijn overtuiging bepaald. Men voedt niet op, met wat men z e g t, men voedt op met wat men i s en d o e t.

Nogmaals, men leze dit boek en men wete, dat er ook in Nederland wordt geëxperimenteerd.

Kees Boeke, de man van de Werkplaats te Bilthoven, schreef voor de Nederlandse uitgave een voorwoord. Wie Kees Boeke en de Werkplaats kent, zal begrijpen, dat hij dit boek hartelijk aanbeveelt.

Volkomen ben ik het met Kees Boeke eens, als hij constateert: dat, wanneer men niet van bovenaf, maar van onder op wil werken in de opvoeding, dat dit betekent veel en zwaar werk.

Dit werk, constateert Boeke, vereist onbeperkt geduld en warme liefde. Wie wel eens heeft durven experimenteren, zal dit van harte beamen.

Gestichtopvoeders en zij, die zich voor de internaatsopvoeding interesseren, zij lezing van dit boek en overweging van Wills' gedachten van harte aanbevolen.

PIET DE FRIES

Kupers en Van der Lende

Kupers en Van der Lende hebben afscheid genomen van het N.V.V. Dit afscheid is geschied op een wijze, die èn het N.V.V. èn de beide leiders tot grote eer strekte.

Ook voor degenen, die niet in directe zin verbonden zijn aan het werk van het N.V.V., was er gelegenheid het vertrekkende tweetal te zeggen, datgene, wat men meende, dat bij deze gelegenheid gezegd moest worden.

Onze voorzitter, mr. In 't Veld, deed dit voor „Humanitas" op de hem eigen wijze. Wie onze voorzitter kent — de „Humanitas"-vrienden kennen hem — weet, dat hij geen plechtige woorden spreekt, maar dat hij het doet van uit zijn innerlijk.

Kupers en Van der Lende, zij namen afscheid van het N.V.V., maar wie hen kent, weet, dat zij nu geen arbeidsloos leven zullen gaan leiden.

Kupers zei wel in zijn afscheidswoord, dat hij nu ook eens gelegenheid kreeg, wat meer tijd te geven aan zijn liefhebberijen — hij sprak van wandelen, vissen en bridgen — maar wie tegelijkertijd hoort, welke arbeid hij nog voor de internationale vakbeweging verricht, zal wel begrijpen, dat aan deze liefhebberijen slechts een gedeelte van zijn tijd zal kunnen worden gegeven.

Ons Centraal Bestuurslid Van der Lende blijft eveneens actief. Voor hem is er het werk voor de A.V.O. (Arbeid voor Onvolwaardige Arbeidskrachten) en zijn werk voor „Humanitas".

We beloven hem, dat we nog dikwijls een beroep op zijn medewerking zullen doen en we weten, dat dit beroep niet tevergeefs zal zijn. Van der Lende interesseert zich sterk voor „Humanitas", zijn lidmaatschap van ons Centraal Bestuur is daarvoor het bewijs.

We zouden Kupers stellig te kort doen, indien we niet vermeldden, dat ook zijn belangstelling voor onze organisatie groot was.

Niet lang na de oprichting van „Humanitas" zochten we Kupers eens op. We wilden zijn belangstelling wekken. Het was niet nodig, de belangstelling was er! Zeer tot zijn verbazing ervoer de schrijver van dit artikel, dat Kupers andere artikelen van zijn hand over kinderbeschermingsvraagstukken met veel interesse en met instemming had gelezen.

Deze, nog al emotioneel geschreven artikelen, waren enige jaren eerder verschenen in een niet veel gelezen orgaan van een organisatie voor maatschappelijk werk, en de zo met werk overladen en de zo koele Kupers — daar stond hij toch voor bekend — had van deze artikelen kennis genomen en na enige jaren getuigde hij nog van de indruk, die ze op hem gemaakt hadden. Voor „Humanitas" heb ik toen geen pleidooi meer gevoerd. Ik wist, dat we op Kupers konden rekenen en de voorzitter van het N.V.V. werd naar de maatstaven van de indeling van Heymans in een ander hokje geplaatst dan ik aanvankelijk meende, dat voor hem bestemd was.

Kupers en Van der Lende brengen we dank, voor wat ze in hun functie voor „Humanitas" deden en betekenden, en we weten, dat zij beiden, ook na hun aftreden, „Humanitas" zullen helpen en steunen, waar zulks mogelijk en nodig is.

P. C. F.

Een *folder* over Doel en Streven van ons Thuisfront hebben wij doen verschijnen ter uitreiking op de speciale stand van de Thuisfronten op de tentoonstelling „Jeugd van Nederland". Naast onze affiche is dit zeer bruikbaar propagandamateriaal, ook voor onze afdelingen. Wij zenden exemplaren van de folders op aanvrage gaarne toe.

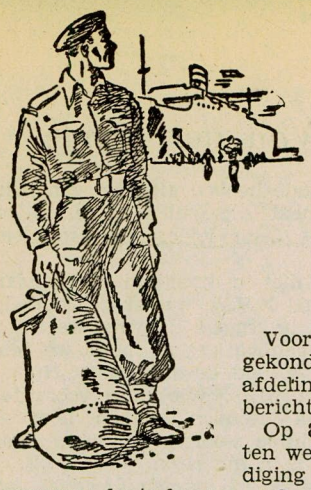

THUISFRONT

„Humanitas"

Landelijk appèl

Voor dit in ons Juli no. aangekondigde appèl hebben onze afdelingen inmiddels de nadere berichten ontvangen.

Op 8 en 9 October verwachten we een ruime vertegenwoordiging van onze afdelingen en correspondentschappen. Onze samenkomst op De Paasheuvel te Vierhouten gedurende die dagen is er vooral op gericht onze taak voor de komende tijd vast te stellen en onze plaats in het geheel, van deze arbeid, te bepalen. De te houden inleidingen zijn daarop gericht.

Het verheugt ons in het bijzonder, dat zich als inleiders beschikbaar hebben gesteld, de voorzitter van de vereniging „Humanitas" minister mr dr J. In 't Veld en de voorzitter van het Humanistisch Verbond dr J. P. v. Praag.

De laatste spreekt op Zondagmorgen over: „De geestelijke verzorging voor de buitenkerkelijken". Een onderwerp dat onze grote aandacht vraagt i.v.m. onze verlangens op het terrein van de geestelijke en morele verzorging óók voor de niet-kerkelijke militairen. Mr In 't Veld zal in een sluitingstoespraak van de bijeenkomst spreken over: „Humanisten en Maatschappelijk Werk". De Zaterdagavond zal ruimschoots gelegenheid bieden aan de hand van door voorzitter en secretaris te houden inleidingen over het practische gedeelte van gedachten te wisselen.

Het worden stellig goede en belangrijke dagen op 8 en 9 Oct. op de Paasheuvel.

Vrienden uit het land: Welkom, op ons eerste landelijke appel.

St Nicoolaas-boekenpakket-actie.

„Vol verwachting....."

De eerste stapels boeken komen binnen als we dit schrijven. Dit is nog in de vacantietijd waarin men nog niet zoveel gelegenheid heeft gehad in de boekenkast te kijken voor een St Nicolaascadeau voor onze militairen.

Maar als dit nummer van ons orgaan bij de lezers (essen) is dan zitten we alweer in de aanvang van het Winterwerk. Dan is het denken aan het St Nicolaasfeest en aan onze militairen, die dit echte Nederlandse feest zo ver weg moeten vieren, niet moeilijk meer.

Een offer uit de boekenkast wordt dan graag gebracht en minstens 1 goed boek afgestaan om hen een plezier te doen. Onze lezers(essen) zenden dus minstens 1 zo'n goed boek aan ons toe. Onze besturen en medewerkers(sters) gaan op stap om goede boeken in te zamelen en zenden ons deze ook voor eind Sept. toe.

„Vol verwachting....." zien wij de Sinterklaaszendingen tegemoet.

Boeken welkom!

We ontvingen de volgende brief van een Welzijnsverzorgingsofficier:

Mijne Heren,

Het verheugt mij zeer U bij deze de ontvangst te berichten van de grote zending boeken, die U onze compagnie deed toekomen.

Groot was het enthousiasme bij de jongens, toen hun mededeling hieromtrent werd gedaan.

Namens de gehele compagnie betuig ik U dan ook langs deze weg mijn hartelijke dank voor Uwe spontane medewerking.

Met beleefde groeten,

Hoogachtend,

D. J. VAN LEEUWEN

Sint Nicolaas en zijn knecht gaan op reis naar onze militairen in Indonesië, met de boekenpakketten van **„Thuisfront Humanitas"**. Helpt ook u hen aan veel pakketten.

Stuurt minstens één goed boek of een financiële bijdrage.

Een geslaagde kinderuitzending

AMSTERDAMS BLEEKNEUSJES ARRIVEERDEN IN MIDDELBURG

O zeker, het is nog maar heel erg bescheiden geweest, deze kinderuitzending van „Humanitas" in de afgelopen vacantie. We zouden het meer willen beschouwen als het opgooien van een proefballonnetje, het verblijf van 14 Amsterdamse kinderen in Zeeland. Ook vorige zomers gingen er al eens zo enkele kinderen via onze Amsterdamse afdeling naar buiten gedurende de vacantietijd en zelfs voor enige maanden. Nu nam onze Middelburgse secretaresse en nieuw lid van ons Hoofdbestuur, mejuffrouw E. Kloevekorn, het initiatief tot de ontvangst van een groepje kinderen uit sociaal-misdeelde gezinnen in de hoofdstad.

Ook al waren het er deze keer dan nog weinig — de proef slaagde uitstekend.

Mejuffrouw Kloevekorn heeft ons toegezegd over de ervaringen en indrukken met deze groep iets te schrijven. Onze andere buitenafdelingen — die natuurlijk volgend jaar mee gaan doen! — zullen er stellig hun voordeel van hebben dat hier een proef genomen is.

Grote dank zijn we de Zeeuwse vrienden verschuldigd die deze kinderen opnamen en liefderijk verzorgden. Zij gaven ons de zekerheid dat dit werk op groter schaal aangepakt kan worden. Want wat mogelijk is geweest in onze meest geteisterde provincie zal, naar we vertrouwen, ook elders kunnen. Zeeuwse pleegouders, namens ouders en kinderen hartelijk dank!

J. B.

N.V. DE ARBEIDERSPERS - AMSTERDAM